1535

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΑΡ. 2020
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΙΔΕΡΙΔΟΥ
KVP2

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ

τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων

ΚΥΡΙΛΛΟΥ.

ΚΑΙ ΤΟΥΔΕ ΚΤΗΤΩΡ
ΞΕΝΟΦΩΝ Α. ΣΙΔΕΡΙΔΗΣ
ΕΝ ΚΩΝ/ΠΟΛΕΙ

Οὗτος κατάγεται ἀπὸ τὸ χωρίον χώρας τῆς νήσου Σάμου· γεννηθεὶς ὑπὸ γονέων πτωχῶν καὶ ἐξηυτελισμένων, ἔμεινεν ὀρφανὸς εἰς ἡλικίαν μικροτάτην, ἔχων κασίδαν εἰς τὴν κεφαλήν· διὸ καὶ συνήθως τὸν ὠνόμαζον ὅλα τὰ παιδία κασιδοκωνσταντῆ· περιεφέρετο δὲ ἐν ἐλεεινῇ καταστάσει ἔνθεν κἀκεῖθεν· κατὰ δὲ τὸ 16 ἔτος τῆς ἡλικίας του πλοίαρχός τις εὐσπλαγχνισθεὶς τὸν παρέλαβεν εἰς τὸ πλοῖόν του ὡς ὑπηρέτην, καὶ κατὰ θείαν παραχώρησιν ἐταξείδευσε πρὸς τὰ μέρη τῆς Συρίας· φθάσαντες δὲ εἰς Ἄκρην, τὸ πονηρὸν παιδίον, ἐπειδὴ ἐδάρη ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου, ἐκαιροφύλαττε νὰ δραπετεύσῃ ἐκ τοῦ πλοίου· εὐκαιρίας δὲ τυχούσης, ἀνεχώρησε, καὶ περιφερόμενον εἰς τὴν ἔρημον τοῦ Καΐφα, ἔφθασε, κατὰ παραχώρησιν Θεοῦ, εἰς Ναζαρὲτ, ἀπέχουσαν ἀπὸ τὴν Ἄκρην ὥρας 6, ὅπου εὗρε τὸν ἐπιτροπεύοντα εἰς τὸ Γραικικὸν Μοναστήριον καὶ ἡγουμενεύοντα τότε μοναχὸν Μητροφάνην τοὔνομα, ἄνθρωπον ἀμαθῆ καὶ κακοήθη, ὅστις τὸν παρέλαβεν ὡς ὑπηρέτην του· διαμείνας δὲ οὗτος ἀρκετὸν καιρὸν, ἀνεχώρησεν ἀκολούθως διὰ τὴν πατρίδα του, Σάμον, ὅπου φθάσας μετέβη εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, διὰ νὰ εὕρῃ πόρον ζωῆς, ἔνθα καὶ διαμείνας ἀρκετὸν χρόνον προεχειρίσθη εἰς

Ἱεροδιάκονον, καὶ ὠνομάσθη Κύριλλος· αἱ δὲ καταχρήσεις του ὑπῆρξαν ἀνεκδιήγητοι, ἐξ ὧν θέλομεν σημειώσει ὀλίγας πρὸς βεβαίωσιν τῶν πολλῶν.

Πριγκιπέσσα τις Ῥῶσσα εἶχεν ἀφιερώσει εἰς τὴν εἰρημένην Μονὴν πολύτιμον Σταυρὸν, τὸν ὁποῖον ὑπεξήρεσεν ὁ εἰρημένος Κύριλλος, τὸ ὄνομα δὲ τῆς Πριγκιπέσσης δὲν ἠδυνήθην νὰ ἐνθυμηθῶ.

Πλησίον τῆς ἄνωθεν Μονῆς ὑπάρχει τὸ χωρίον, χώρα, ἡ πατρίς του, ἐκεῖ ὑπῆρχε γυνή τις χήρα, ὀνομαζομένη Κωνσταντάκαινα, μετὰ τῆς ὁποίας συμφιλιωθεὶς καὶ συνερχόμενος ὁ Κύριλλος, ἐγέννησεν ἀρσενικόν· οἱ δὲ καλόγηροι τῆς Μονῆς τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, μὴ δυνάμενοι ἐπὶ πλέον νὰ ὑποφέρωσι τὴν περιφρόνησιν τῶν τιμίων ἀνθρώπων, ἐξεδίωξαν αὐτὸν τῆς Μονῆς των.

Ταῦτα μοὶ διηγήθη ὁ ἀείμνηστος Διονύσιος Βηθλεὲμ καὶ ὁ Παρθένιος παραδιερμηνεὺς (παραδραγομάνος).

Κύριλλος ὁ πατὴρ τοῦ εἰρημένου παιδίου ἀναβὰς τοὺς ἁγιωτικοὺς βαθμοὺς, διὰ μέσων, ἅτινα κατωτέρω θέλει μάθει ὁ ἀναγνώστης, ἐφρόντισε καὶ τὸ ἐχειροτόνησεν ἱεροδιάκονον, μετονομάσας αὐτὸ Ἱερόθεον, καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸ εἰς Ἰάσιον μὲ θέσιν Κασιέρη τῶν εἰσοδημάτων τῶν καταστημάτων τοῦ Ἁγίου Τάφου.

Ὁ δὲ Κύριλλος ἐκδιωχθεὶς, ὡς εἴρηται, ἀπὸ τὴν πατρίδα του, ἐνεθυμήθη τὸν πρῶτον γέροντά του, καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1818 ἀνεχώρησε μὲ προσκυνητὰς εἰς Ἱερουσαλὴμ, ὅπου φθάσας εὗρε τὸν γέροντά του εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς δόξης του, διερμηνέα τοῦ καταστήματος τῆς Ἀνωτάτης Μονῆς ἐν Ἱερουσαλήμ· ὁ δὲ γέροντάς του ἐδέξατο αὐτὸν καὶ τῷ ὥρισε τὴν ὑπηρεσίαν νὰ κάμνῃ καφέδες καὶ νὰ φιλοξενῇ τοὺς ξένους· ἐπειδὴ δὲ οὗτος εἶχε τὴν αὐτὴν πονη-

ρὰν φύσιν, τὴν ὑποκρισίαν καὶ πᾶν εἶδος κακίας, ὡς καὶ ὁ γέροντάς του, Μητροφάνης, δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐπισύρῃ πρὸς ἑαυτὸν τὴν εὔνοιαν ἐκείνου· διὸ ἀμφότεροι ἔπραττον μυρία κακουργήματα, διὰ τὰ ὁποῖα τοὺς ἐπέπληττον δύο ἐνάρετοι ἄνδρες, ὁ μὲν Προκόπιος καλούμενος, ἐπίτροπος τοῦ τότε Πατριάρχου Ἀθανασίου, ὁ δὲ Ἄνθιμος, Ἀρχιγραμματεύς· τούτου ἕνεκα οἱ δύο ἀνωτέρω κακοήθεις ὡπλίσθησαν κατὰ τῶν δύο τούτων ἐναρέτων καὶ ἀξίων ἀνδρῶν. Ἀλλ' ὁ Κύριλλος, νεώτερος ὢν τότε καὶ γενναιότερος ἀπὸ τὸν Γέροντά του, Μητροφάνην, ἐκαιροφύλαττε τὴν κατάλληλον στιγμὴν διὰ νὰ καταστρέψῃ τὴν ζωὴν τῶν ἐναρέτων τούτων Μοναχῶν.

Κατὰ τὸ ἔτος 1822 εἰς τὸν τρομερὸν ἐκεῖνον κλονισμὸν τοῦ Ἔθνους, ὑπῆρχεν ἐν Ἱερουσαλὴμ εἷς ἰατρὸς Ἰταλός, παρὰ τοῦ ὁποίου ὁ ἀτρόμητος Κύριλλος ἐπρομηθεύθη δηλητήριον, ὅπως ἐξαφανίσῃ ἀμφοτέρους τοὺς εἰρημένους μοναχούς, (τοὺς ὁποίους ἐφοβεῖτο) διὰ νὰ πράττῃ ἀφόβως καὶ ἀναφανδὸν τὰς κακίας του· ὅθεν ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν τῆς ἄνωθεν ἐποχῆς, οἱ δύο ἐνάρετοι μοναχοί, Προκόπιος καὶ Ἄνθιμος, μετέβησαν πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ Πατριάρχου Ἀρμενίων· εἰς δὲ τὴν ἐπιστροφήν των εἰσῆλθον εἰς τὴν Δραγομανίαν (1) καὶ κατὰ τὴν συνήθειαν τοῖς προσέφερον τὸ τζιμποῦκι καὶ τὸν καφέ, τότε ὁ ἄξιος Κύριλλος ἔῤῥιψε τὸ δηλητήριον ἐντὸς τοῦ καφέ, καὶ τὸν μὲν Προκόπιον, καθὸ ἀδυνάτου κράσεως, οὐδὲν ἠδυνήθησαν νὰ ὠφελήσωσι τὰ βοηθήματα ἰατροῦ, διὸ καὶ ἀπεβίωσε μετ'

---

(1) Σημ. Ἡ Δραγομανία κεῖται εἰς τὴν μεγάλην θύραν τοῦ καταστήματος, ὅπου συνήθως ἀναπαύονται οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ θεωροῦν τὰς ὑποθέσεις τῶν κοσμικῶν Ἀράβων.

ὀλίγας ὥρας, ὁ δὲ Ἄνθιμος, καθὸ εὐρώστου κράσεως· ἐσώθη διὰ τῶν βοηθημάτων τῆς ἐπιστήμης, ὑποφέρας ἀρκετὸν καιρὸν τὰ ἀποτελέσματα τοῦ δηλητηρίου. Ταῦτα πάντα ἔλαβον χώραν εἰς δεινὰς περιστάσεις τῆς ἐποχῆς ἐκείνης· οἱ δὲ καλόγηροι τοῦ Μοναστηρίου ἐσιώπησαν, κηρύξαντες, ὅτι οἱ Ἀρμένιοι τοὺς ἐδηλητηρίασαν, καὶ δὲν τὸ ἐκοινοποίησαν ἐκτὸς τοῦ Μοναστηρίου, φοβηθέντες μήπως μάθῃ τοῦτο ἡ Ἀρχή, καὶ περιπέσωσιν εἰς μεγαλείτερα δεινά· μέχρι σήμερον οἱ νεώτεροι καλόγηροι, μὴ γνωρίζοντες κατὰ βάθος τὴν ἀλήθειαν, λέγουν, ὅτι οἱ Ἀρμένοι τοὺς ἐφαρμάκευσαν· οἱ δὲ παλαιοὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ὁμολογοῦν εἰς πολλὰ ἄτομα, ὅτι ὁ περιβόητος Κύριλλος ἐδηλητηρίασεν αὐτούς· κατόπιν δ' ἐβεβαιώθησαν, ὅτι τὸ δηλητήριον τοῖς ἐδόθη ἐντὸς τῆς Δραγομανίας, ἐξιχνιάσαντες τὴν ἀλήθειαν καὶ παρὰ τοῦ ἰδίου ἰατροῦ, ὁμολογήσαντος, ὅτι εἶχε δώσει πρὸ μηνῶν δηλητήριον εἰς τὸν παππᾶ Κύριλλον, Σάμιον, καφφετζῆν τῆς Δραγομανίας· ὅθεν πληροφορηθέντες ὁ Ἄνθιμος καὶ οἱ λοιποὶ καλόγηροι περὶ τούτου, ἐδιπλασίασαν τὸν φόβον των, μήπως γίνῃ γνωστὸν τὸ τραγικὸν τοῦτο συμβὰν εἰς τὴν ἐξουσίαν, καὶ συμβῶσι τρομερὰ πράγματα εἰς ἐκείνην τὴν ἐποχήν. Τὸ δὲ δηλητήριον τοῦτο ἐπρομηθεύθη, ὡς εἴρηται, ἀπὸ τὸν ἰταλὸν ἰατρόν, ἐξαπατήσας αὐτὸν ὁ Κύριλλος ὅτι δῆθεν τὸ θέλει διὰ ποντικούς· ἔκτοτε οἱ καλόγηροι τοῦ Ἁγίου Τάφου ἔτρεφον μῖσος κατὰ τοῦ Δραγομάνου, ἀλλ' ἐπειδὴ κατὰ τοὺς Νόμους τοῦ καταστήματος, εἶνε ἰσόβιος, ἀπεφάσισαν νὰ διώξουν τὸν Κύριλλον ἀπὸ τὸ κατάστημα, καὶ πρὸς τοῦτο ἐκαιροφύλαττον κατάλληλον περίστασιν, ἀφ' ἑτέρου ὅμως δὲν ἐγνώριζον πῶς ἤθελον ἀποκατασταθῆ τὰ ἐθνικὰ πράγματα. Ταῦτα πάντα μοὶ διηγήθη πολλάκις ὁ ἀείμνηστος

Βηθλεὲμ Διονύσιος, ἀνὴρ σοφὸς καὶ ἐνάρετος, αὐτόπτης μάρτυς τῶν συμβάντων τούτων, τοῦ ὁποίου τὸ σεβαστὸν ὄνομα εἰς πολλὰς περιστάσεις θέλει ἀναμνησθῆ. Ἐπειδὴ δὲ κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν οἱ καλόγηροι ἦσαν σπάνιοι, ἐδέησε νὰ διορίσουν ἐπιστάτην Ἡγούμενον εἰς τὴν Γεθσιμανήν, τότε ὁ Ἄνθιμος, ὅστις διὰ τοῦ Εὐαγγελικοῦ λόγου, «Ἀγαθοποιεῖτε τοὺς ἐχθροὺς», ἢ διὰ πολιτικοὺς σκοποὺς ἐκδικήσεως. (Κύριος γινώσκει ὁποῖον σκοπὸν ἔτρεφεν) ἐπρότεινε τὸν Κύριλλον διὰ Ἡγούμενον τῆς Γεθσιμανῆς· εἰς ταύτην τὴν πρᾶξιν κατανυχθεὶς ὁ Δραγομάνος Μητροφάνης, ὡμολόγησε πρὸς τὸν Ἄνθιμον, ὅτι ἐπεθύμει τὸν θάνατόν του, παρὰ νὰ βάλῃ τὸν Κύριλλον νὰ τὸν δηλητηριάσῃ. Ὁ δὲ Κύριλλος ἐξωμολογήθη εἰς τὸν γέροντά του Μητροφάνην, ὅτι τὸ ἔπραξεν οἰκειοθελῶς, διότι δὲν ἠδύνατο νὰ τὸν ὑποφέρῃ προσβάλλοντα αὐτὸν πάντοτε διὰ τὰ ἐγκλήματά του· ὁ δὲ Ἄνθιμος διηγήθη ὅλην τὴν συνδιάλεξιν μὲ τὸν Δραγουμάνον περὶ τοῦ δηλητηρίου πρὸς τὸν τότε Διονύσιον Ναζαρὲτ, καὶ μετὰ ταῦτα Βηθλεέμ, μὲ τὴν ἀπάθειαν, τὴν ὁποίαν προσεποιεῖτο ὁ Ἄνθιμος πρὸς τὸν Κύριλλον· τὸ δὲ πονηρὸν βλέμμα τούτου δὲν τὸν ἐλάνθανεν, ὅτι ὁ Ἄνθιμος τρέφει μῖσος κατ' αὐτοῦ καὶ ὅτι καιροφυλάττει νὰ τὸν ἐκδικηθῇ. Ἡγουμενεύοντος δὲ τότε τοῦ Κυρίλλου εἰς Γεθσιμανήν, τὸ σεβαστὸν αὐτὸ προσκύνημα, καθὸ ὑπάρχον εἰς ἀπόκεντρον μέρος, ἐχρησίμευσεν ὡς πορνοστάσιον δι' αὐτόν· ὅθεν ἀπέκτησε ἀθεμίτους σχέσεις μὲ Ὀθωμανίδας, καὶ τοιουτοτρόπως ἔπραττε τὸ πονηρόν. Ἐντὸς τῆς Γεθσιμανῆς ὑπάρχει δωμάτιον, ἐν ᾧ ἀναπαύεται καὶ κοιμᾶται ὁ ἐφημέριος· ὁ δὲ ναὸς οὗτος, ὡς γνωστόν, ὑπάρχει ἐκτὸς τοῦ φρουρίου τῆς Ἱερουσαλὴμ ἐντὸς ῥύακος· ὁ σωζόμενος ναὸς εἶνε ὑπόγειος, ἔχων μίαν

εἴσοδον, ἀπὸ τὴν ὁποίαν φωτίζεται· ὁ δὲ Κύριλλος ἔχων ἐρωμένας Ὀθωμανίδας, ὡς εἴρηται, μὲ ἐπιτήδειον τρόπον τοῖς προσδιώριζεν ἡμέραν καὶ ὥραν τῆς συνεντεύξεως, καὶ ἀφοῦ ἐτελείωσεν ἡ ἐργασία τῶν ὑπηρετῶν, τοὺς ἔπεμπεν εἰς τὸ Μετόχι, καὶ ἔμενεν μόνος ἐκτελῶν τὰς αἰσχρὰς του ἐπιθυμίας. Πλὴν μὲ ὅλας τὰς προφυλάξεις του, καὶ τὸ ἀπόκεντρον καὶ ἔρημον μέρος, δὲν διέφυγε τὴν ὀξυδέρκειαν τοῦ Ἀνθίμου, ὅστις μαθὼν τὰ συμβαίνοντα, χωρὶς νὰ εἴπῃ εἰς κανένα ταῦτα, διώρισε φύλακας εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο, οἵτινες κατεσκόπευον μὲ τὴν ἐντολήν, ἅμα ἴδωσι τὰς γυναῖκας νὰ τὸν εἰδοποιήσωσι· μετὰ παρέλευσιν ἡμερῶν τινων ὁ σκοπὸς μακρόθεν φυλάττων, ἐπέτυχε τέλος, καὶ εἰδοποίησε τὸν Ἄνθιμον, ὅστις ἀμέσως συμπαραλαβὼν μεθ' ἑαυτοῦ καὶ ἄλλους δύο συναδέλφους του, ἐκάθισεν ἔξωθεν τῆς θύρας τῆς Γεθσιμανῆς, καὶ ἤρχισαν νὰ ψάλλωσι· τὰς ψαλμῳδίας ταύτας ἀκούσας ὁ Κύριλλος, καὶ μάλιστα τὰς φωνὰς τοῦ ἐναρέτου Ἀνθίμου, ἤθελε νὰ ἀποφύγῃ, ἀλλὰ ποῦ, καὶ πῶς, ἐνῷ ἦτο ἠναγκασμένος ν' ἀνοίξῃ τὴν θύραν διὰ νὰ ἐξέλθωσιν αἱ Ὀθωμανίδες, πρὶν τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου. Ἐπὶ τέλους ὁ Ἄνθιμος ἔπαυσε τοῦ νὰ ψάλλῃ, ὁ δὲ φυλακισμένος Κύριλλος ἐνθαρρυνθεὶς ἀπὸ τὴν ἐφ' ἱκανὴν ὥραν σιωπήν, ἐνόμισεν ὅτι ὁ ἐχθρός του (ὁ Ἄνθιμος) ἀνεχώρησεν· ὅθεν ἀνοιχθείσης τῆς θύρας, ἐξῆλθον δύο Ὀθωμανίδες μὲ τὸν Κύριλλον· οὗτος δὲ ἅμα εἶδε τὸν Ἄνθιμον ἔμεινεν ἐμβρόντητος, πλὴν εὐθύς, ἅ τε ὑποκριτὴς καὶ πανοῦργος, ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ἀνθίμου, ζητῶν συγχώρησιν καὶ προσπαθῶν νὰ ἐφεύρῃ ψευδεῖς προφάσεις, ἀλλ' εἰς μάτην!!! διότι ὡς συλληφθεὶς ἐπ' αὐτοφόρῳ δὲν ὑπῆρχε οὐδεὶς τρόπος νὰ δικαιολογηθῇ· ὁ δὲ Ἄνθιμος (1)

(1) Ἀπεβίωσε κατὰ τὸ ἔτος 1855 εἰς Ἱερουσαλήμ, ὅπου παρευρέθην εἰς τὴν κηδείαν του.

μὲ πρᾳότητα τῷ εἶπε μὲ τὴν συνήθη τῶν Μοναχῶν φωνὴν, «ὁ θεὸς συγχωρήσαί σοι'» μετὰ ταῦτα ἀνεχώρησαν εἰς Ἱερουσαλὴμ (2) Ὁ Ἄνθιμος ἕνεκα τούτων ἐπεθύμει τὴν ἀπομάκρυνσιν τοῦ Κυρίλλου ἐκ τοῦ καταστήματος. Τ' ἀνωτέρω ἔλαβον χώραν κατὰ τὸ ἔτος 1823,) ἀλλ' οὗτος ὁ ἀτρόμητος ἀγωνιστὴς μετὰ παρέλευσιν ὀλίγων μηνῶν, συνελήφθη πάλιν ἐπ' αὐτοφόρῳ μέ τινα ὡραίαν καλογραῖαν, τὴν ὁποίαν εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ ὁ πρώην γέροντάς του Δραγομάνος Μητροφάνης. Τούτων ἕνεκα ὁ Ἄνθιμος εὑρὼν εὐκαιρίαν ἵνα ἀπομακρύνῃ τὸν Κύριλλον ἐκ τοῦ καταστήματος, ἐνήργησε τὴν ἐκεῖθεν ἐξορίαν του εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ συγχρόνως ἔγραψεν εἰς τὸν τότε πατριαρχεύοντα Ἀθανάσιον, περιγράψας μὲ ἀκρίβειαν τὰς πράξεις αὐτοῦ, τὴν ἐξηχρειωμένην διαγωγήν του καὶ τὴν ἐκ τοῦ καταστήματος ἐξορίαν του· ἀλλ' ὁ γέροντάς του Δραγομάνος Μητροφάνης, ἐφωδίασε τὸν πεφιλημένον παραυγόν του μὲ συστατικὰ γράμματα, ὑπερασπίζων τὸν Κύ-

(2) Εἰς Ἱερουσαλὴμ ὑπάρχει συνήθεια παρὰ τοῖς Ὀθωμανοῖς ν' ἀφίνουν ἐλευθέρας τὰς συζύγους των καθ' ἑκάστην πέμπτην νὰ διασκεδάζωσι λαμβάνουσαι μεθ' ἑαυτῶν τὰ φαγητά των καὶ ἐξερχόμεναι ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ νὰ κάθηνται ἐπὶ τῶν μνημάτων αὐτῶν· πρὸ τῆς δύσεως δὲ τοῦ ἡλίου νὰ ἐπιστρέφωσιν εἰς τὰς οἰκίας των. Ἄνωθεν δὲ τῆς Γευσιμανῆς ὑπάρχουν τὰ ὀθωμανικὰ μνημεῖα, καὶ ἐκεῖθεν ὁ Κύριλλος ἐπρομηθεύετο τὰς Ὀθωμανίδας. Τ' ἀνωτέρω μοὶ διηγήθη ὁ ἀείμνηστος Διονύσιος Βηθλεὲμ, καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν γερόντων καλογήρων, ὡς καὶ τ' ἀνωτέρω περὶ τῆς γεννήσεως τέκνου ὑπὸ τῆς Κωνσταντάλαινας μετὰ τοῦ Κυρίλλου, τῆς χειροτονήσεως τοῦ τέκνου αὐτοῦ, ὁ Σάμος Δεκάτης καὶ ὁ Ἀμβρόσιος Μοναχὸς, πρώην Σιναΐτης, οἵτινες μοὶ τὰ ἐβεβαίωσαν.

ριλλον, καὶ κατηγορῶν τοὺς κατηγόρους αὐτοῦ ὡς συκοφάντας· ὁ δὲ Ἀθανάσιος ἔχων μεγάλην ἀδυναμίαν πρὸς τὸν Μητροφάνην Δραγομάνον, δὲν τὸν ἀπέβαλεν, ἀλλὰ τὸν ἐκράτησε παρ' ἑαυτῷ ἐφ' ἱκανὸν καιρὸν, μέχρις οὗ παρέλθῃ ἡ ὀργὴ Κυρίου τῶν δύο μερῶν, καὶ τὸν περιέθαλψε πλησίον του εἰς τὸ Μετόχιον Κωνσταντινουπόλεως· κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1830 ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ μὲ ἐπιστολὰς πκραινετικὰς πρὸς τὰ δύο κόμματα, καὶ συνάμα μὲ ἐκδόσεις· καὶ διὰ μὲν τῆς μιᾶς, διὰ νὰ κολακεύσῃ τὸν Ἄνθιμον, προβιβάζει τὸν πυραυζὸν αὐτοῦ, Ἱερόθεον, Ἱερομόναχον εἰς τὸ Ἀρχιερατικὸν ἀξίωμα εἰς τὸν θρόνον Θαβορίων, διὰ δὲ τῆς ἄλλης, διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ καὶ τὸν Δραγομάνον Μητροφάνην, προβιβάζει εἰς τὸν Ἀρχιερατικὸν βαθμὸν τὸν Κύριλλον τοῦτον μὲ τὸν θρόνον Σεβαστίας, καὶ Ἁγίως!!! Τὴν πρᾶξιν ταύτην ὁ Ἄνθιμος δὲν ἐθεώρησε μὲ καλὸν ὄμμα, ἀλλὰ τί νὰ γείνῃ, οὕτως ἔδοξε τῷ Κυριάρχῃ! Οὕτως ὁ Κύριλλος, μέχρι τοῦδε νερόβραστος, ἐνέβαινεν εἰς τὸ στάδιον τῶν Ἁγίων, αἰσθανόμενος τὸν βαθμόν του, ἀλλ' ἐκτελῶν τὰς πράξεις του εἰς τὸ σκότος καὶ μὲ ἄκραν μυστικότητα· πρὸς τὸν Ἄνθιμον δὲ ἐδείκνυε μέγα σέβας, ὑποκρισίαν καὶ ὑπουλότητα ὡς καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς πατέρας· πλὴν μὲ ὅλην αὐτοῦ τὴν πονηρίαν δὲν ἐβράδυνε νὰ φωραθῇ μέ τινα νεάνιδα Ἀραβίαν ἐξ Ἱερουσαλὴμ, θυγατέρα ἑνὸς Τουπίκλην Τίμπη, καὶ ἀδελφὴν τοῦ δευτέρου μαγείρου τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Μετοχίου, Δημητρίου, ἥνπερ καὶ προικίσας ὑπάνδρευσεν ἀκολούθως (1). Ἀλλ' ἡ πρὸς τοὺς συναδέλφους αὐτοῦ κολακεία, ἥτις ἦτον

---

(1) Ἡ νεᾶνις αὕτη, ᾄδεται ὅτι ἦτο ἡ πρώτη παρθένος, τὴν ὁποίαν ὁ εἰρημένος Κύριλλος ἐξεκόρευσεν.

ἀπερίγραπτος, ἔκαμε νὰ ἀποσιωπηθῇ καὶ ἡ πρᾶξις αὕτη τῆς Σεβασμιότητός του· καὶ δὴ μετὰ παρέλευσιν ἐτῶν τινων, ἀποθανόντος τοῦ τότε ἐπιτρόπου, Ἁγίου Πέτρου Μισαὴλ, καὶ γενομένης ἀλλαγῆς εἰς τοὺς Ἀρχιερεῖς, προὐβιβάσθη εἰς τὸν θρόνον Λύδης διὰ μεσιτείας τοῦ γέροντός του· μετὰ μῆνάς τινας πάλιν διὰ τῆς μεσιτείας τοῦ πολυκρότου γέροντός του, ὁ Πατριάρχης Ἀθανάσιος τὸν προεβίβασε μὲ τὴν ἐξουσίαν τρίτου Συνεπιτρόπου· ὁ δὲ Κύριλλος βλέπων τὸ εὐτυχὲς ἀποτέλεσμα τῆς κολακείας, τῆς ὑποκρισίας καὶ τῆς ὑπουλότητός του, ἐδιπλασίασε τὰ πλεονεκτήματα ταῦτα καὶ ἐξηκολούθει ἐπιδεικνυόμενος εἰς ὅλους τοὺς συναδέλφους του, πρᾷος, γλυκὺς καὶ ὡς ἔχων ψυχὴν ἀγγέλου. Τότε ἔτυχε νὰ λάβῃ ὡς ὑπηρέτριάν του τὴν λεγομένην γερόντισσαν, ἡλικίας 18 ἢ 20 ἐτῶν, τῆς ὁποίας τὸν βίον ἐν οἰκείῳ τόπῳ θέλω περιγράψει ὡς θέλει ἰδεῖ ὁ ἀναγνώστης, τοῦτο μόνον ἀρκούμενος ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ εἴπω ὅτι ταύτην, ἐνῷ πρὸ δύο ἐτῶν εἶχεν ὁ Βενιαμὶν Ἀρχιμανδρίτης (Ταμίας), ὁ Κύριλλος μὲ τὴν τεχνικὴν ῥᾳδιουργίαν του, ἀφήρπασεν ἀπὸ τὰς ἀγκάλας τοῦ δυστυχοῦς ἐκείνου, καὶ ἐχειροτόνησεν, μετονομάσας αὐτὴν ἀπὸ Ἐρηνιώ, Εὐφημίαν. Ὁ δὲ Κύριλλος ἂν καὶ ἐγένετο Λύδης καὶ τρίτος Συνεπίτροπος, ἐφοβεῖτο ὅμως πάντοτε τὸν ἰσχυρὸν Ἄνθιμον, ὅνπερ προσεπάθει νὰ ἐξευμενίσῃ, ὅπερ καὶ κατώρθωσε διὰ τρόπου τοιούτου. Ὁ Ἄνθιμος εἶχεν ἀδελφὸν Μοναχὸν, τὸν ὁποῖον ὑπερηγάπα, περιφερόμενον χάριν εὐλαβείας εἰς Ναζαρέτ· οὗτος ἀσθενήσας, ἀπέθανε καὶ ἐτάφη πλησίον τῆς θαλάσσης Τιβεριάδος· ἀλλ' ὁ ὑποκριτής μας Κύριλλος ἀκούων τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ Ἀνθίμου λέγοντος πολλάκις, ὅτι ἐπεθύμει τοὐλάχιστον τὰ ὀστᾶ τοῦ φιλτάτου ἀδελφοῦ του, καὶ γνωρίζων ταύτην του τὴν ἐπιθυμίαν ἐσκέ-

πτετο περὶ τῆς ἐκπληρώσεως ταύτης· ἀρωγὸς δὲ τῆς ταχείας τοῦ σκοποῦ του τούτου πραγματοποιήσεως ἦλθεν ἡ ἑξῆς περίστασις· ἔτυχε τότε, ὡς νεώτερος ἀπὸ τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ Συνεπίτροπος τοῦ Ἀθανασίου, νὰ διορισθῇ ὅπως κάμῃ τὴν περιοδείαν τῆς Παλαιστίνης· μεταβὰς δὲ εἰς Ναζαρὲτ καὶ εἰς τὴν Τιβεριάδα θάλασσαν, ἐνεθυμήθη τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ Ἀνθίμου καὶ ἐρευνήσας εὗρε τὸ μνῆμα τοῦ ἀποθανόντος Μοναχοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Ἀνθίμου, ἔκαμε τὴν ἀνακομιδὴν τῶν ὀστῶν αὐτοῦ, τὰ ὁποῖα ἔβαλεν ἐντὸς κιβωτίου, ὅπερ παραλαβὼν μεθ' ἑαυτοῦ ἐπέστρεψεν εἰς Ἱερουσαλήμ· ὅτε δὲ μετέβη εἰς τὸν Ἄνθιμον διὰ νὰ τὸν χαιρετίσῃ, οὗτος ὑπεδέξατο αὐτὸν μὲ τὴν συνήθη ψυχρότητά του, καὶ ἀστειευόμενος τῷ λέγει, «τί καλὸ μᾶς ἔφερες, Ἅγιε Λύδης, ἀπὸ τὴν περιφέρειάν σου;» ὁ δὲ πονηρὸς Λύδης ἐγερθεὶς ἀπὸ τὴν θέσιν του, ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸ δωμάτιον, λαμβάνει εἰς χεῖράς του τὸ μικρὸν κιβώτιον τὸ περιέχον τὰ εἰρημένα ὀστᾶ, καὶ προσφέρει αὐτὸ εἰς τὸν Ἄνθιμον, λέγων, «λάβε αὐτὰ τὰ περιπόθητά σοι»· ὁ δὲ Ἄνθιμος ἠρώτησε τὸν Ἅγιον Λύδης μὲ ἀπορίαν του, «τί πράγματα εἶνε αὐτά;» οὗτος ἀπεκρίθη, εἶνε τὰ ὀστὰ τοῦ μακαρίτου ἀδελφοῦ σου! ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἄνθιμος, ἐγείρεται, ἐναγκαλίζεται αὐτὸν μὲ δακρυρρόεντας ὀφθαλμούς, καὶ τῷ λέγει, «τόρα σοὶ συγχωρῶ ἐξ ὅλης ψυχῆς μου, καὶ εἰς τὸ ἑξῆς εἶσαι ἀδελφός μου», καὶ πραγματικῶς τοιοῦτος ἀνεδείχθη μετὰ ταῦτα· ὅθεν δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου ὁ Ἅγιος Λύδης ἀνακτήσας τὴν εὔνοιαν καὶ ἀγάπην τοῦ ἰσχυροῦ Ἀνθίμου, μὲ ἀξιοθαύμαστον ἐπιδεξιότητα, ᾐχμαλώτισε τὸ φόβητρόν του.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην χριστιανός τις κάτοικος Κωνσταντινουπόλεως ἦλθεν εἰς Ἱερουσαλὴμ μὲ εὐειδεστά-

την κυρίαν, ὁ Ἅγιος Λύδης ἐφιλιώθη καὶ ἀπέκτησε τόσον στενὰς σχέσεις μετ' αὐτῆς, ὥστε κατήντησε νὰ μένῃ ἡ κυρία αὕτη ἐντὸς τοῦ Μοναστηρίυ εἰς τὸ δωμάτιον αὐτοῦ ὁλοκλήρυς ἑβδομάδας. Ταῦτα μοὶ διηγήθη ὁ μακαρίτης Παρθένιος Παραδραγομάνος, κ̓ ὁ Ἀρχιμανδρίτης Κύριλλος, (σιωπῶ δὲ τὸ ὄνομα τῆς κυρίας διὰ τὸ σκανδαλῶδες·) τὴν κυρίαν ταύτην εἶδον νὰ ἐπισκέπτηται τὸν παλαιὸν φίλον της εἰς τὸ Μετόχιον Κωνσταντινουπόλεως· εἰς τὴν εἰρημένην κυρίαν τόσον ἤρεσεν ἡ συνήθεια τῶν καλογήρων τῆς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἡ περιποίησις αὐτῶν ὥστε ἀπεφάσισε νὰ διατρίψῃ καὶ τὸ δεύτερον ἔτος ἐκεῖ· οὕτω δὲ ἔμεινεν ἔγκυος καὶ ἐγέννησεν ἀρσενικὸν, τὸ ὁποῖον ἐβάπτισεν ὁ Ἡγιασμένος Λύδης, ὀνομάσας Κωστῆν· τοῦ παιδίου τούτου μὴ ὄντος ἐπιδεκτικοῦ μαθήσεως, ὁ μακαριώτατος ἔλαβε τὸ ἄλλο τέκνον τῆς κουμπάρας του, Λεωνίδαν καλούμενον. Πλὴν ἀλλ' ὅμως ἐγένετο γνωστὸν ἐν Ἱερουσαλὴμ, ὅτι τὸ αὐτόθι γεννηθὲν παιδίον ἦτο τοῦ Ἁγίου Λύδης, διότι τοῦτο εἶχεν ὅλα τὰ χαρακτηριστικὰ αὐτοῦ, καὶ διότι οἱ ὀξυδερκεῖς καλόγηροι τῆς Ἱερουσαλὴμ ἐγνώριζον ὅτι ὁ σύζυγος τῆς κυρίας ταύτης ἔκαμνε ταξείδια εἰς Ἰόππην ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ, ὅπου διέμεινε σχεδὸν ἐπὶ δύο μῆνας, καὶ ἑπομένως οἱ καλόγηροι οὗτοι μετρήσαντες τὸν μῆνα, κατὰ τὸν ὁποῖον ἐγεννήθη τὸ παιδίον, εὑρίσκουν ἀκριβῶς, ὅτι τοῦτο συνελήφθη κατα τὴν ἀπουσίαν τοῦ συζύγου αὐτῆς· ὅσα δὲ συνέβησαν μὲ τὴν κουμπάραν του, εἶναι ἀνεκδιήγητα. Τέλος ὁ Κύριλλος καὶ Ἅγιος Λύδης ἐπροώδευσε θαυμασίως δυνάμει τῆς σχέσεως, τὴν ὁποίαν ἀπέκτησε μὲ τὸν ἰσχυρὸν Ἄνθιμον, ἐδεικνύετο εἰς ὅλους φιλάδελφος. Κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1864, ἀποβιώσαντος τοῦ πατριαρχεύοντος Ἀθανασίου, δὲν ἐγένετο ὁ κανονικὸς διάδοχος τοῦ θρόνου ὁ Ἀ-

γιος Θαβορίων, ὁ νῦν Πατριάρχης Ἀντιοχείας· τὸ ἐμπόδιον δὲ τοῦτο προῆλθεν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν· μαθόντες δὲ οἱ πατέρες τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Μετοχίου, ὅτι ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία ἐνεργεῖ διὰ νὰ διορισθῇ Ἀρχιερεὺς ἰδικός της, ἔστειλαν ἐπιστολὰς πρὸς τοὺς πατέρας τῆς Ἱερουσαλήμ, ὅπως τὸ ταχύτερον ἐκλέξωσι Πατριάρχην διὰ τοὺς ἀνωτέρω λόγους· οἱ δὲ πατέρες τῆς Ἱερουσαλὴμ σκεφθέντες προέτειναν τὸν νῦν Ἅγιον Πέτρον, ὅστις διὰ μυστηριώδεις λόγους ἀπεποιήθη, ὥστε δὲν ἔμεινεν ἄλλος, εἰμὴ ὁ Ἅγιος Κύριλλός μας, τὸν ὁποῖον ἐψήφισαν Πατριάρχην τῶν Ἱεροσολύμων· ὁ δὲ Ἅγιος Νεαπόλεως, Πελοποννήσιος τὴν πατρίδα, ἀνὴρ ἐνάρετος, γνωρίζων κατὰ βάθος τὴν ἐξηχρειωμένην διαγωγὴν τοῦ Κυρίλλου μας, ἐφώναζεν ὡς παράφρων, «ποῖον ἐκλέγετε Πατριάρχην συνάδελφοι!!!» ὑπενθυμίζων τὰ παρελθόντα, ἀλλ' εἰς μάτην. ὁ Κύριλλος ἐγοήτευσε τὰς ψυχὰς τῶν καλογήρων· πλὴν ὁ Νεαπόλεως δὲν ἐβράδυνε νὰ τρέξῃ ἀμέσως καὶ εἰς τὸν Πασσᾶν, καὶ νὰ ἐκφράσῃ τὰ δέοντα, ὅστις ἐπέφερεν εἰς τὸν Κύριλλον ἀρκετὰς δυσκολίας. Ἀλλὰ κατόπιν δωροδοκήσας ὁ Πασσᾶς διὰ γροσίων 500,000 ἐνέδωκεν εὐθύς, καὶ προσεκάλεσε τὸν Ἅγιον Νεαπόλεως διὰ νὰ δώσῃ τὴν ψῆφον του, πλὴν οὗτος διεμαρτυρήθη καὶ παρρησίᾳ διωμολόγησεν ὅτι «δὲν γίνομαι ἔνοχος τῆς ἀπωλείας τοῦ καταστήματος, δὲν ψηφίζω ἄνθρωπον φονέα καὶ κακοῦργον», ἀλλὰ μάταιαι ἀπέβησαν αἱ δίκαιαι αὐτοῦ φωναί· ὁ Κύριλλος ψηφισθεὶς ἐξελέχθη καὶ μετέβη εἰς τὸν Πασσᾶν διὰ νὰ λάβῃ τὸ μπεράτι, ὅπερ λαβὼν ἐπέστρεψεν εἰς τὸ Μοναστήριον· ἐκεῖ μετέβησαν ὅλοι οἱ πατέρες καὶ τὸν ἐχαιρέτησαν διὰ τὸν προβιβασμόν του· ὁ δὲ ἐνάρετος καὶ ἀκεραίου χαρακτῆρος Ἅγιος Νεαπόλεως δὲν μετέβη· ἀλλ' ὁ φρέσκος μας Πατριάρ-

χης Κύριλλος μεταπεμψάμενος αὐτὸν τῷ λέγει ἅμα ἐπαρουσιάσθη ἐνώπιόν τȣ, "Ἅγιε Νεαπόλεως, ἰδοὺ ἐγὼ ἔγεινα Πατριάρχης, ποῦ ἔμειναν αἱ φωναί σου! ὁ δ' ἀπήντησεν, ἐγὼ ἔκαμα τὸ χρέος μου, ἂς ὄψωνται ἐκεῖνοι, οἵτινες σὲ ἐψήφησαν Πατριάρχην (1). Ἀναβὰς λοιπὸν κατὰ τὸ ἔτος 1844 τὸν Πατρ. θρόνον ὁ Κύριλλος (ὁ Κασιδοκωνσταντῆς) εὐθὺς ἤλλαξε τὸ φρόνημά του, καὶ ἤρξατο νὰ δεικνύῃ τὴν θηριώδη ψυχήν του· ἔπαυσεν ἡ φιλαδελφικὴ καρδία, ἡ πραότης, ἡ γλυκύτης καὶ ἡ ἀγγελική του δῆθεν ψυχή, ἅπερ ἐν ῥοπῇ ὀφθαλμοῦ διελύθησαν ὡς καπνός, καὶ ἤρχισε μὲ καταχθόνιον τρόπον καὶ πανοῦργον συνάμα ν' ἀπ μακρύνῃ τοὺς εὐσεβεῖς Μοναχοὺς ἀπὸ Ἱερουσαλήμ, τινὰς τούτων διορίζων εἰς θεσεις εὐτελεστάτας, ἄλλους δὲ στενοχωρῶν εἰς τοιοῦτον βαθμόν, ὥστε ἀπεσύροντο μόνοι των, ἀφῆκε δὲ μόνον ἐκείνους, ὅσους δὲν ἠδύνατο νὰ κλονίσῃ, καὶ ὅσοι ἦσαν ὑποπόδιον τῶν ποδῶν του· ὁ ἀπαίσιος οὗτος ἄνθρωπος εἶνε τόσον φιλόδοξος, ὥστε χάριν τῆς ἀμέτρου φιλοδοξίας του καὶ πρὸς ἀπόλαυσιν τῶν διαφόρων αἰσχρῶν ἐπιθυμιῶν του καὶ εὐχαρίστησιν τῶν παθῶν του, θυσιάζει τοὺς χριστιανικοὺς θησαυρούς. Παραχρῆμα διέταξε νὰ κρατῶνται κατάστιχα, διὰ νὰ δεικνύῃ δῆθεν τὴν τάξιν, ἐξοδεύσας ἀρκετὰ χρήματα διὰ τὴν ἐπιδιόρθωσιν τῶν Χανίων τῶν λεγομένων Μοναστηριακῶν, ἡ δὲ αἰσχρὰ φιλοδοξία του ἀπεδείχθη τρανώτατα, διότι ἐάν τις περιέλθῃ τὸν τόπον ἐκεῖνον, θέλει ἰδεῖ καὶ εἰς αὐτὰ τα πλέον ἀσήμαντα κτίρια τὴν ἑξῆς ἐπιγραφήν, «Ἀνεκαινίσθη ἐπὶ

---

(1) Μέχρι σήμερον ὁ μόνος, ὅστις δὲν πτοεῖται καὶ δὲν ὑπολήπτεται τὸν Πατριάρχην τοῦτον, μὴ παύοντα νὰ τὸν κολακεύῃ, εἶνε ὁ Ἅγιος Νεαπόλεως.

Κυρίλλου Β». εἰς δὲ τοὺς ἰσχυροὺς Ὀθωμανοὺς ἐφαίνετο μεγαλόδωρος, φιλόκαλος καὶ εὐγενής, φιλοδωρῶν εἰς αὐτοὺς μεγάλας ποσότητας χρημάτων, ὥστε οἱ κάτοικοι Ὀθωμανοὶ Ἄραβες ὠνόμαζον αὐτὸν πατέρα τῶν φλωρίων. Ταῦτα ἔβλεπον οἱ δυστυχεῖς πατέρες, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμησαν νὰ ὁμιλήσωσιν περὶ αὐτῶν, φοβούμενοι τὴν καταδίωξίν του· ὁ δὲ Ἄνθιμος ὁ γραμματεὺς τοῦ καταστήματος, ὅστις ἠδύνατο νὰ ὁμιλήσῃ, ἐτυφλώθη ὡς ἐκ τοῦ γήρατος, καὶ ἀπεσύρθη ἀπὸ τὰς ὑποθέσεις τοῦ καταστήματος· τὸν δὲ Διονύσιον Βηθλεὲμ παριώρισε ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ ἐξέλθῃ ἐκεῖθεν, ἄνευ Πατριαρχικῆς ἀδείας, θέσας αὐστηρὸν κανονισμόν, διότι ἡ εἰς Ἱερουσαλὴμ παρουσία τοῦ Διονυσίου ἦτον ἐπίφοβος εἰς τὸν ἀλλόκοτον Κύριλλον, πρῶτον διὰ νὰ μὴ ἦνε πλησίον του καὶ παρατηρῇ καὶ ἐξελέγχῃ τὰς παρανόμους πράξεις του, καὶ δεύτερον διὰ νὰ ἐκδικηθῇ αὐτὸν δι' ὑπόθεσίν τινα, ἥτις συνέβη εἰς τὴν καλογραῖάν του, τῆς ὁποίας τὴν διήγησιν ἐπιφυλαττόμεθα.

Εἷς Μοναχὸς ὀνομαζόμενος Ἰωακεὶμ, Βουλγαρικῆς καταγωγῆς, χρηματίσας Κομαράσης, (θέσις ἰσοδυναμοῦσα μὲ τὸν ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν,) ἕνεκα τοῦ γήρατός του ἔδωκε τὴν παραίτησίν του εἰς τὸν προκάτοχόν του Πατριαρχεύοντα, Ἀθανάσιον, πρὸς ἡσυχίαν του, καὶ ἐζήτησε νὰ τῷ δοθῇ ἰσοβίως τὸ Μοναστήριον τοῦ Προφήτου Ἠλιοῦ, κείμενον ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀγούσης εἰς Βηθλεὲμ, θέσιν τερπνὴν καὶ ἀπέχον μίαν ὥραν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ, ἐν τῷ ὁποίῳ, δοθέντι εἰς αὐτὸν, ἡσύχαζεν. Μετέβη τότε ἐκεῖ πτωχός τις προσκυνητὴς ἐξ Ἀδριανουπόλεως, ὀνομαζόμενος Κωνσταντῖνος μετὰ τῆς οἰκογενείας του συγκειμένης ἔκ τε τῆς συζύγου του, καλουμένης Ἑλένης καὶ τεσσάρων ἀνη-

λίκων κορασίων ὡραίων ὁ δὲ πρώην Καμαράσης Ἰωακεὶμ ὑπεδέξατο αὐτοὺς εἰς τὸ Μοναστήριόν του ὅπως τὸν ὑπηρετῶσι, χάριν δὲ εὐσπλαχνίας ἀφῆκεν αὐτοὺς νὰ διαμείνωσι πλησίον του ἀρκετὰ ἔτη.

Ἀλλ' ὁ βέβηλος καὶ δαιμόνιος Κύριλλος, ἅμα ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον ἔρριψε τὸν πονηρόν του ὀφθαλμὸν ἐπὶ τὰ δύο πρῶτα ἀθῶα κοράσια, ὄντα ἐν ὥρᾳ γάμου, καὶ διὰ λάβη εἰς τοὺς ὄνυχάς του ταῦτα παύει τὸν Μοναχὸν, Ἰωακεὶμ, ἀπὸ τοῦ νὰ κατοικῇ εἰς τὸ Μοναστήριον τοῦ προφήτου Ἠλιοῦ, καὶ τὸν προσκαλεῖ εἰς Ἱερουσαλὴμ, ἀφαιρέσας συγχρόνως καὶ τὴν μικρὰν περιουσίαν του δι' ἀνηκούστου καὶ καταχθονίου πονηρίας, διὰ νὰ μὴν εἰμπορῇ νὰ διατηρήσῃ τὴν πτωχὴν ταύτην οἰκογένειαν καὶ οὕτω ὑπείκων εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ὑποχωρήσῃ εἰς τὰς θελήσεις αὐτοῦ· ὁ δὲ δυστυχὴς Ἰωακεὶμ ἔστειλε τὴν περιουσίαν του καὶ τὰ ἔπιπλά του εἰς Ἱερουσαλὴμ εἰς τὸ Μοναστήριον τοῦ ἁγίου Εὐθυμίου, ὅπου ἡ Ἑλένη μὲ τὰς τέσσαρας θυγατέρας της ἔμειναν καλογραῖαι· (1) ὁ δὲ γέρων Ἰωακεὶμ ἐκράτησε πλησίον του τὸν γέροντα οἰκογενειάρχην, Κωνσταντῖνον, διὰ νὰ καταβῶσιν τὴν ἐπιοῦσαν εἰς Ἱερουσαλὴμ· τὴν δὲ Ἑλένην μὲ τὰς τέσσαρας θυγατέρας της, τὴν πρώτην νύκτα, ὑπεδέξατο καλογραῖά τις φίλη αὐτῆς εἰς τὸ δωμάτιον της, διὰ νὰ ἡσυχάσωσι, καθόσον τὸ διὰ τὴν καλογραῖάν του δωμάτιον τοῦ Ἰωακεὶμ δὲν ἦτον ἕτοιμον πρὸς

---

(1) Εἰς Ἱερουσαλὴμ ὑπάρχει συνήθεια νὰ ἔχῃ ἕκαστος τῶν καλογήρων καὶ τὴν καλογραῖάν του, ἢ δύο καὶ τρεῖς, ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ του καὶ τῆς καταστάσεώς του. ἀγοράζων ἀπὸ τὸ κοινὸν τοῦ Ἁγίου Τάφου δωμάτιον διὰ τὴν καλογραῖάν του εἰς τὸ γυναικεῖον Μοναστήριον, ὅπερ εἶνε εἰς τὴν ἐξουσίαν του ἐνόσῳ ζῇ.

ἀνάπαυσιν· κατόπιν δὲ ἡ Ἑλένη παρεκάλεσε πτωχήν τινα καλογραῖαν ὑπέργυρον νὰ μείνῃ εἰς τὸ δωμάτιόν της πρὸς φύλαξιν, ἥτις καὶ ἔμεινεν· περὶ δὲ τὸ μεσονύκτιον ἀπὸ τὸ τεῖχος τοῦ μοναστηρίου ἀνέβησαν λησταὶ, καὶ ἤνοιξαν τὴν θύραν τοῦ δωματίȣ, ὅπȣ ἡ καλογραῖα ἐφύλαττε τὴν περιȣσίαν τοῦ Ἰωακεὶμ, ἀλλ' αὕτη ἐννοήσασα τοὺς ληστὰς ἤρξατο νὰ φωνάζῃ, οὗτοι δὲ ἐμφράξαντες τὸ ςόμα αὐτῆς ϗ, οὕτω τῆς ἀναπνοῆς ἐμποδισθείσης, τῇ ἐπέφερον τὸν θάνατον· ἀνοίξαντες ἔπειτα τὰ κιβώτια, ἀφήρεσαν τὰ πολυτιμότερα πράγματα καὶ χρήματα, ἀξίας διακοσίων χιλιάδων γροσίων, καὶ ἀνεχώρησαν· τὴν δ' ἐπιοῦσαν, ὅτε ἡ πτωχὴ μήτηρ τῶν κορασίων μετέβη διὰ νὰ προετοιμάσῃ τὸ δωμάτιον τοῦτο, ἔμεινεν ἔντρομος, ἰδοῦσα τὴν καλογραῖαν νεκρὰν καὶ τὰ κιβώτια ἠνεῳγμένα· παραχρῆμα εἰδοποίησε περὶ τοῦ τραγικοῦ τούτου συμβάντος τὴν αὐτοῦ Μακαριότητα, ὅστις προσποιηθεὶς ὅτι ἐταράχθη, ἔτρεξεν εἰς τὴν ἀρχὴν, πρὸς ἀνεύρεσιν τῶν κακούργων. Ταῦτα μαθὼν ὁ δυστυχὴς Ἰωακεὶμ, τάχιστα μετέβη εἰς Ἱερουσαλὴμ, μεγάλως παρηγορηθεὶς διὰ λόγων μόνον παρὰ τῷ Μακαριωτάτῳ· μετά τινας δὲ ἡμέρας ὁ Ἰωακεὶμ συνεβούλευσε τὸν πτωχὸν οἰκογενειάρχην νὰ παραλάβῃ τὴν οἰκογένειάν του καὶ ν' ἀναχωρήσῃ ἐξ Ἱερουσαλὴμ εἰς τὴν Πατρίδα του, δώσας εἰς αὐτὸν νὰ ἐννοήσῃ, ὅτι δὲν δύναται νὰ τοὺς διατηρήσῃ πλέον, διότι καὶ αὐτὸς κατήντησεν ἐνδεής· ὁ δὲ πτωχὸς οἰκογενιάρχης ἀπεφάσισε ν' ἀναχωρήσῃ· ἀλλ' ὁ Κύριλλος μαθὼν τοῦτο, διὰ τῶν πανούργων καὶ ἀπατηλῶν λόγων του κατέπεισε τὴν σύζυγόν του νὰ μένῃ εἰς Ἱερουσαλὴμ, ἐνῷ ὁ εὐσεβὴς καὶ ἐνάρετος Ἰωακεὶμ συνεβούλευσε τὸν οἰκογενειάρχην τοῦτον ν' ἀναχωρήσῃ· ἀλλὰ καὶ ἡ γερόντισσα τοῦ Κυρίλλου, Εὐφημία, συνεβούλευε τὴν Ἑλένην

νὰ μείνῃ εἰς Ἱερουσολήμ· τούτου ἕνεκεν γεννᾶται μεταξὺ τῆς οἰκογενείας ταύτης τρομερὰ διχόνοια, διότι ὁ μὲν Κωνσταντῖνος ἤθελε ν' ἀναχωρήσωσιν, ἡ δὲ σύζυγός του νὰ μείνωσιν εἰς Ἱερουσαλήμ· συγχύσεως ἑπομένως λαβούσης χώραν, προσκαλοῦνται οἱ σύζυγοι ἐνώπιον τοῦ Πατριάρχου, διὰ νὰ δικάσῃ τὴν μεταξύ των διαφοράν. Παρουσιάζονται ἐνώπιον τοῦ δημίου τούτου τὰ θύματα ταῦτα, καὶ τὴν μὲν Ἑλένην ἀθωόνει, τὸν δὲ πτωχὸν σύζυγόν της καταδικάζει εἰς φυλάκισιν ἐντὸς τοῦ Μοναστηρίου τοῦ Ἁγίου Σάββα εἰς τὴν ἔρημον, ἀπέχοντος τέσσαρας ὥρας ἀπὸ Ἱερουσαλήμ, ὅπου ὁ δυστυχὴς Κωνσταντῖνος κατατρυχόμενος καὶ καταπληγωθεὶς τὸ σῶμα ἀπὸ ψήρας καὶ διάφορα ζωΰφια, ἀπεβίωσεν ἐντὸς τοῦ ὑγροῦ ὑπογείου.

Μετὰ δὲ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς ἀλλοκότου ταύτης δίκης, ὁ ἅγιος Πατριάρχης συνέδραμε τὰς τέσσαρας θυγατέρας καὶ τὴν μητέρα αὐτῶν, Ἑλένην, καὶ τὴν μὲν πρώτην ἐξ αὐτῶν παρέλαβε πλησίον της ἡ γερόντισσά του, Εὐφημία, ὡς βοηθόν της, τὴν ὁποίαν μετὰ ἑνὸς ἔτους ὑπηρεσίαν ὑπάνδρευσεν ἡ ἀξιοσέβαστος αὕτη γερόντισσα, μέ τινα Ἄραβα τὸ ἐπάγγελμα κηροποιὸν (μουμτζῆν), ἀλλ' εὑρὼν ταύτην ὁ σύζυγός της μὴ παρθένον, τὴν ἠνάγκασε νὰ καταδώσῃ τὸν φθορέα της, ἥτις καὶ ὡμολόγησεν, ὅτι εἶνε ὁ Πατριάρχης Κύριλλος· ἐκεῖνος δὲ μαθὼν τοῦτο ἐσιώπησε τὸ πρᾶγμα, διὰ πολλῶν χρημάτων ἐξαγορασθείς. Κατὰ τὸ διάστημα δὲ τοῦτο, ἀποβιωσάσης τῆς μητρὸς τῶν θυγατέρων, παρέλαβε τὰς τρεῖς ἀγάμους ὑπὸ τὴν προστασίαν του, ἐξ ὧν τὴν δευτέραν Ἀναστασίαν τοὔνομα, μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς πρώτης, παρέδωκεν εἰς τὴν σεβαστὴν γερόντισσαν λόγῳ μὲν ὡς συμβοηθὸν αὐτῆς, ἔργῳ δὲ διὰ νὰ τὴν ἔχῃ πάντοτε πλησίον του· τὰ δὲ ἕτερα δύο μικρότερα κο-

ράσια περιεποιεῖτο ἐπὶ ἀπαισίῳ σκοπῷ ὁ καταχθόνιος οὗτος ἄνθρωπος. Ταῦτα πάντα ἔβλεπον καὶ οἱ πατέρες, οἵτινες καθορῶντες τὴν πρὸς τοὺς καλογήρους αὐθάδειαν τῆς Εὐφημίας καὶ γνωρίσαντες τὸ λάθος αὐτῶν διὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Κυρίλλου, ὡς Ποιμενάρχου, μετεμελήθησαν. Τὰ ἀνωτέρω πραγματικὰ γεγονότα μοὶ διηγήθησαν πολλοὶ ἐκ τῶν καλογήρων ὡς καὶ ὁ ἴδιος Μοναχὸς Ἰωακεὶμ, (ἅπερ καὶ Γερμανική τις ἐφημερὶς, ὀνομαζομένη, ἡ «Ἐπίσημος Αὐγοῦστα» τοῦ ἔτους **1854** ἢ **1855** ἐξιστορεῖ, περιγράφουσα μὲ λεπτομέρειαν καὶ μὲ μέλανα χαρακτηρίζουσα χρώματα τὸν κατασπαραγμὸν τῆς πτωχῆς ταύτης οἰκογενείας. Τῆς ἐφημερίδος ταύτης συνδρομητὴς ὢν ὁ μακαρίτης Διονύσιος Κλεώπας, ἀναγνοὺς τὰ κατὰ τοῦ Πατριάρχου τούτου γραφόμενα ἐν αὐτῇ, μετέβη εἰς τὸ συνοδικὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ ἔκαμε τὴν ἐξήγησιν ταύτην εἰς τοὺς πατέρας τοῦ Ἁγίου Τάφου, οἵτινες, ἂν καὶ ταῦτα ἦσαν ἀληθῆ, τὰ ἀπεσιώπησαν πρὸς καιρόν.

Κατ' ἐκείνην δὲ τὴν ἐποχὴν εὑρίσκετο ὁ Κύριλλος εἰς Κωνσταντινούπολιν· οἱ δὲ πατέρες ἀπεφάσισαν καὶ ἀπέστειλαν ἀναφορὰν πρὸς τὸν Πατριαχεύοντα τότε Βυζαντίου Ἄνθιμον, περιγράφοντες τὰ τρομερὰ καὶ φρικώδη κακουργήματα αὐτοῦ καὶ ζητοῦντες τὴν παῦσίν του καὶ τὴν ἐξορίαν του· τὴν ἀναφορὰν ταύτην λαβὼν ὁ Ἄνθιμος, πρὶν ἀναφέρῃ τι εἰς ἄλλους, προσεκάλεσε τὸν Ἐφέσου Ἄνθιμον τότε ἀσθενοῦντα (1) καὶ παραιτηθέντα τῆς θέσεώς του, καὶ τῷ ἐπέδειξε τὴν ἀναφορὰν ταύτην, ὅστις τὸν συνεβούλευσε νὰ μὴ τὴν ἐπιδείξῃ εἰς ἄλλον Ἀρχιερέα, ὁ δὲ Πατριαρχεύων δὲν συνήνεσεν εἰς τοῦτο, τότε ὁ Ἐφέσου τῷ λέ-

(1) Κατὰ τὸ ἔτος 1859.

γει «ξέσχισέ την καὶ θὰ ὠφεληθῇς περισσότερον παρὰ νὰ τὴν ἐνεργήσῃς», καὶ οὕτως ἔπραξεν ἡ αὐτοῦ Πανουσιότης· οἱ δὲ πατέρες ἐν Ἱερουσαλὴμ ἀνυπομόνως περιέμενον τὸ ἀποτέλεσμα της ἀναφορᾶς των ταύτης, ἢ τοὐλάχιστον μικρὰν ἀπάντησιν, ἀλλ' εἰς μάτην παρήρχετο ὁ καιρός, οὐκ' ἦν φωνὴ, οὐκ ἦν ἀκρόασις· τότε ἠναγκάσθησαν καὶ ἔκαμαν ἄλλην ἀναφορὰν, ἔτι σφοδροτέραν καὶ μὲ περισσοτέρας ὑπογραφὰς, πρὸς τὸν Πατριάρχην, ἀναφέροντες καὶ τὴν πρώτην ἀναφοράν των, καὶ ζητοῦντες τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῆς· ὁ δὲ Παναγιώτατος λαβὼν καὶ τὴν δευτέραν ταύτην ἀναφορὰν, προσεκάλεσε πάλιν τὸν Ἐφέσου Ἄνθιμον, ὅστις τὰ αὐτὰ τὸν συνεβούλευσε, καὶ ὑπεσχέθη οὗτος πρὸς τὸν Παναγιώτατον, ὅτι θέλει γράψει τὰ συμβαίνοντα πρὸς τὸν Κύριλλον Ἱεροσολύμων, ὡς καὶ ἔγραψεν. Ἦτο δὲ δύσκολος ἡ ἀλληλογραφία κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, διότι ἀτμόπλοια δὲν ἐταξείδευον ἐκεῖ, ἀλλὰ μόνον πλοῖα, ὥστε ἀπῃτοῦντο 15 ἢ 18 ἡμέραι μέχρις οὗ λάβωσι τὰς ἐπιστολάς· ὅθεν ὁ Κύριλλος λαβὼν τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Ἐφέσου Ἀνθίμου, καὶ τὸ ἀντίγραφον τῆς ἀναφορᾶς τῶν πατέρων, ἤρξατο νὰ καταδιώκῃ ὅσους ἠδύνατο, καὶ ἄλλους μὲν ἐξώρισεν, ἄλλους περιεφρόνει αὐθαδῶς, προσεπάθει δὲ νὰ ἐκδικηθῇ ὅλους· οἱ δὲ καλόγηροι καὶ οἱ πατέρες τοῦ Ἁγίου Τάφου βλέποντες ταῦτα καὶ ἀπελπισθέντες, ὅτι δὲν λαμβάνουσι καμμίαν ἀπάντησιν τῶν ἀναφορῶν αὐτῶν (1) ἀπὸ τὴν Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, ἀπεφάσισαν νὰ τὸν καύσωσιν, ὅπως ἀπαλλαχθῶσι διὰ παντὸς τὰ μο-

(1) Πολλάκις διηγούμενός μοι ταῦτα ὁ Ἐφέσου Ἄνθιμος μοὶ παρεπονεῖτο ὅτι δὲν εἶδε κανὲν ὄφελος ἀπὸ τὸν Κύριλλον διὰ τὰς ἐκδουλεύσεις του.

ναστήρια ἀπὸ τὸ ἀνθρωπόμορφον τοῦτο θηρίον· αἱ δὲ οἰκίαι τῆς Ἱερουσαλὴμ εἰσὶ λιθόκτιστοι καὶ θολογύριστοι· ἐντὸς δὲ τοῦ μεγάλου Μοναστηρίου ὑπῆρχεν οἰκία τις ξυλίνη, εἰς τὴν ὁποίαν κατῴκει ὁ Κύριλλος. Μίαν δὲ νύκτα, ἐνῷ οὗτος διεσκέδαζε μὲ τὴν γερόντισσάν του, καὶ μὲ τὸν ὅμοιον ὑπασπιστήν του, Γεράσιμον τὸν νῦν Λύδης, ἔβαλον πῦρ εἰς τὴν ἀνωτέρω οἰκίαν, ὅπερ ἀμέσως διεδόθη εἰς αὐτήν· τότε οἱ τρεῖς οὗτοι, τὰ ἀπαίσια ταῦτα ὄντα, ἐνῷ προσεπάθουν νὰ ἐξέλθωσι διὰ νὰ σωθῶσιν, ἐμποδίζοντο ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν, ἐπὶ τέλους βλέποντες τὸν ἄφευκτον κίνδυνον τῆς ζωῆς των, ἐῤῥίφθησαν ἀπὸ τὸ παράθυρον εἰς τὸ δῶμα, ὅπερ δὲν ἦτο πολὺ ὑψηλά, ἢ τοιουτοτρόπως ἐσώθησαν ἅπαντες· ὁ δὲ Κύριλλος εἶχε καὶ ἔχει συνήθειαν νὰ φέρῃ μεθ' ἑαυτοῦ πολύτιμον θησαυρόν, ὅστις ἐγένετο παρανάλωμα τοῦ πυρός. Ταῦτα συνέβησαν κατὰ τὸ ἔτος 1848· ἰδὼν λοιπὸν οὗτος τὸν ἐπαπειλοῦντα κίνδυνον τῆς ζωῆς του, ἀπεφάσισε νὰ ἀναχωρήσῃ εἰς Κωνσταντινούπολιν· μὴ ἔχων δὲ κανένα ἐπιστήθιον φίλον Καλόγηρον διὰ νὰ γνωρίζῃ τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὁ Κύριλλος ἔστειλεν εἰς αὐτὸν τὸν Ἰάκωβον Ἀρχιμανδρίτην, ἐπανερχόμενον τότε ἀπὸ τὰ ταξείδια τῆς γεωργίας, δια νὰ ἐνεργήσῃ νὰ ἐκδοθῇ φερμάνιον ὅπως μεταβῇ εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐφοδιάσας αὐτὸν μὲ ἀρκετὰ χρήματα· Φθάσας δὲ ὁ Ἰάκωβος εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ἀπαντήσας μεγάλην δυσκολίαν ὡς πρὸς τὴν ἔκδοσιν τοῦ φιρμανίου, συνεβουλεύθη τὸν Γεώργιον Κωνσταντινίδην, ὅπως ἐνεργήσωσι διὰ μέσου τοῦ αὐθέντου Βογορίδου, ἵνα ἐκδοθῇ φερμάνιον εἰκονικόν, ὅπερ λαβὼν ὁ κύριος Ζουτᾶς, μετέβη διὰ ξηρᾶς εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ παρέδωκεν εἰς τὸν Κύριλλον· τὸ φερμάνιον τοῦτο παραλαβὼν οὗτος, κατὰ τὸ ἔτος 1859· ἐσύστησεν

ἐπίτροπόν του τὸν Μελέτιον ἅγιον Πέτρου, κατὰ τὰς γραπτὰς μεταξὺ των συμφωνίας (ὁ Μελέτιος οὗτος προετάθη διὰ πατριάρχης, ἀλλὰ διὰ μυστηριώδεις λόγους, δὲν ἐδέξατο τὸν θρόνον, συνθηκολογήσας μὲ τὸν Κύριλλον, ἐν περιπτώσει ἀπουσίας του, νὰ τὸν ἀφίνῃ ἐπίτροπόν του,) καὶ μετέβη εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἔνθα περιεστοιχίσθη ἀπὸ τοὺς κόλακας, οἵτινες ἐξετάσαντες τὴν ἀξίαν αὐτοῦ ϗ εὑρόντες αὐτὸν καθὼς τὸν ἐζήτουν, ὅπως ἀπ᾽αὐτὸν ὠφελῶνται, ἤρξαντο ἐγκωμιάζοντες καὶ ἐπαινοῦντες αὐτὸν, οἱ κερδοσκόποι οὗτοι κόλακες καὶ ἀφιεροῦντες εἰς αὐτὸν τὰ σολοίκως ϗ ἀγραμμάτως ἐκδιδόμενα βιβλία των, ὅστις μὲ ἀφθονίαν ἀντήμειβεν αὐτοὺς διὰ τῶν ἐθνικῶν χρημάτων. Ὁ δὲ ρηθεὶς Γεώργιος Κωνσταντινίδης ὁ ἄλλος Μέντωρ τοῦ Κυρίλλου, συνεβούλευε καὶ διηύθυνεν αὐτὸν, ὥστε νὰ δεικνύηται ἐξωτερικῶς εὐεργετικὸς ἄνθρωπος, διὰ νὰ φενακίζῃ ϗ κλείῃ τὰ ὄμματα τῶν ἀνθρώπων. Εἰ καὶ ἡσύχασεν ὁ Κύριλλος ἐν Κωνσταντινουπόλει, δὲν ἦτον εὐχαριστημένος ὅμως μακρὰν τῆς ἁγίας γεροντίσσης του, διότι δὲν ἠδύνατο ἄνευ αὐτῆς νὰ στήσῃ τὰς παγίδας του καὶ τὰς μηχανάς του, καὶ νὰ διατηρῆται ἡ ἐσωτερικὴ τάξις τοῦ καταστήματος· τούτου ἕνεκεν ἔγραψε πρὸς αὐτὴν ἵνα ἔλθῃ εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἥτις καὶ ἀφίκετο φέρουσα μεθ᾽ ἑαυτῆς καὶ τὴν παρακόρην της κυρίαν Ἀναστασίαν, δευτέραν ἀδελφὴν τῶν εἰρημένων τεσσάρων ὀρφανῶν κορασίων, τὴν ὁποίαν διατηρήσας πλησίον του ἱκανὸν καιρὸν, ἀπεφάσισε καὶ τὴν ὑπάνδρευσεν ἔπειτα μέ τινα ὀνομαζόμενον Χαράλαμπον, ἐκ τῆς συνοικίας τοῦ Μοχλοῦ, ὅστις ἦτον ἀντιγραφεὺς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Μετοχίου ἐν Κωνσταντινουπόλει· παράνυμφος δὲ αὐτῶν ἦτο ὁ ρηθεὶς Μέντωρ τοῦ Κυρίλλου, Γεώργιος Κωνσταντινίδης, εἰς τὸν ὁποῖον πρὸς ἀνταμοιβὴν παρε-

χώρησεν ὁ Κύριλλος μουσίαν τινὰ εἰς τὰς Ἡγεμονίας, διὰ νὰ νέμηται ἰσοβίως τοὺς καρποὺς αὐτῆς· οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐνόμιζον, ὅτι ἔλαβε τὴν μουσίαν ταύτην ἐπὶ δημοπρασίας, ἐνῷ πραγματικῶς εἶχε τὴν παραχωρήση, ὡς εἴρηται, ὡς ἀντιμισθίαν διὰ τὰς ἠθικὰς πρὸς τὸν Κύριλλον ἐκδουλεύσεις του. Μετὰ δὲ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς Ἀναστασίας ὁ Κύριλλος παρεχώρησεν εἰς τὴν γερόντισσάν του μίαν οἰκίαν πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Μετοχίου, ἔχουσαν δύο εἰσόδους, τὴν μὲν ἐντὸς τοῦ Μετοχίου, τὴν δὲ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ· πρὸς τὸ μέρος τῆς ὁδοῦ ταύτης μία γειτόνισσα εἶχε θυγατέρα τινα ὡραίαν, τὴν ὁποίαν ἡ ἁγία γερόντισσα ἐζήτησε παρὰ τῆς μητρός της ὡς βοηθὸν εἰς τὰς οἰκιακὰς ὑπηρεσίας, τὴν ὁποίαν καὶ παρέλαβεν εἰς τὴν οἰκίαν της· τότε ὁ Κύριλλος ἐξακολουθῶν τὸ μυσαρὸν ἐπάγγελμά του, διὰ τῆς ὁποίας ἐπὶ τοσοῦτον καιρὸν ἐκτήσατο πείρας, ᾗ δι' ἀφθόνων δώρων, ἔφθειρε καὶ ταύτην τὴν παρθένον· τὸ δ' ἔμβρυον ἐφρόντισε ὥστε νὰ ἐξαμβλωθῇ, διότι δὲν συνέφερε νὰ γείνῃ ἡ ἀνόσιος αὕτη πρᾶξίς του καταφανής· πρὴν δὲ ἢ γνωσθῇ τοῦτο, διὰ παντὸς μέσου ἐφρόντισε καὶ ὑπάνδρευσε τὴν δυστυχῆ ταύτην κόρην μέ τινα Ἄραβα, περὶ τοῦ ὁποίου ἰδιαιτέρως θέλομεν ἀναφέρει. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐπρομηθεύθη ἐκ τῆς νήσου Χίου ἄλλην νέαν εὐρωστοτέραν, ὀνομαζομένην Ἀργυρὴν, τὴν ὁποίαν παραλαβὼν εἰς τὴν οἰκίαν του, ὡς ὑπηρέτριάν του δῆθεν, κατὰ τὴν συνήθη τέχνην του, ἔφθειρε καὶ ταύτην· μείνασα δὲ ἔγκυος, μετεχειρίσθησαν τὰ συνήθη ἰατρικὰ διὰ ν' ἀποβάλῃ, ἀλλὰ μὴ κατορθωθέντος τούτου καὶ τῆς ἐγκυμοσύνης ἐπαισθητοτέρας ὁσημέραι γενομένης, ἀπεφάσισαν νὰ τὴν ἐκβάλωσι τοῦ Μετοχίου, ἀποστείλαντες αὐτὴν εἰς συγγενῆ της τινα κατὰ τὴν συνοικίαν Τζουμπαλὶ, ὅπου διετηρεῖτο μέχρι τοῦ τοκετοῦ·

ἅμα δὲ αὕτη ἔτεκεν ἄρρεν τέκνον, εὐθὺς ἔφθασεν ἡ εἴδησις εἰς τὸ Μετόχιον, καὶ παρὰ τῆς ἁγίας γεροντίσσης ἔλαβον τὴν ὁδηγίαν νὰ ῥίψωσιν αὐτὸ, καθ' ἣν ἡμέραν καὶ ὥραν προσδιώρισεν αὕτη εἰς τὴν θύραν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Πατριαρχείου, ὅπερ καὶ ἐγένετο, εἶχε δὲ συνάμα διορίσει καὶ ἄνθρωπόν τινα μὲ τὴν ὁδηγίαν νὰ συμβουλεύσῃ τοὺς εὑρόντας τὸ βρέφος τοῦτο, νὰ τὸ παραλάβωσι καὶ νὰ τὸ ῥίψωσιν εἰς τὴν θύραν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Μετοχίου τοῦ Ἁγίου Τάφου, ὅπως εὕρῃ ἐκεῖ ἀνάπαυσιν τὸ ἀτυχὲς τοῦτο βρέφος· ἀμέσως λοιπὸν ἐπεφόρτισαν τὸν παρακανδυλανάπτην, ὅστις τὸ ἔφερεν εἰς τὸ Μετόχιον, καὶ ὁ Κύριλλος ἐδέξατο τοῦτο μετὰ μεγίστης χαρᾶς, ὅπερ ἐβάπτισεν ἀκολούθως ὁ ἅγιος Λύδης Γεράσιμος, ὁ σύμβουλος τοῦ Κυρίλλου, καλέσας αὐτὸ Κωνσταντῖνον, τὸ ὄνομα τοῦ ἑαυτοῦ πατρός. Ὅστις δὲ περίεργος ὢν θέλει νὰ βεβαιωθῇ περὶ τούτου, δηλ. τίνος υἱὸς εἶνε τὸ εἰρημένον παιδίον, ἂς παρατηρήσῃ αὐτὸ καὶ τὸν Κύριλλον, καὶ ἀμέσως θέλει ἰδεῖ τὴν αὐτὴν μορφὴν καὶ τὰ αὐτὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ σπείραντος αὐτὸ Κυρίλλου, οὕτω θέλει παύσει πᾶσα περὶ τούτου ἀμφιβολία. Ἀμέσως δὲ οὗτος παρέλαβε δι' αὐτὸ τροφὸν, καὶ ἐφρόντισε διὰ παντὸς μέσου, ὅπως τὸ ἀναθρέψῃ μὲ πᾶν εἶδος εὐτυχίας. Εἶνε ἀδύνατον νὰ περιγράψῃ τις ὁπόσην ἀδυναμίαν εἶχε πρὸς αὐτὸ τὸ παιδίον, νὰ συντρώγῃ μετ' αὐτοῦ, νὰ τὸν ὀνομάζῃ αὐτὸ ἀναφανδὸν πανταχοῦ, πατέρα. Ἡ δὲ μήτηρ τοῦ παιδίου Ἀργυρὴ ἐφοίτα τακτικῶς εἰς τὸ Μετόχιον διὰ νὰ βλέπῃ τὸ τέκνον της· ἐν τῷ διαστήματι τούτῳ ἦλθον εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐκ τῆς νήσου Σάμου ἓξ γυναῖκες πατριώτισσαι τοῦ Κυρίλλου, διὰ νὰ προσπαθήσωσι νὰ ἐλευθερώσωσι τοὺς συζύγους των ἀπὸ τὰ δεσμὰ, καὶ μετ' αὐτῶν ἓξ νέαι ὡραῖαι, τὰς ὁποίας οὔ-

τος ἐδέξατο ἐντὸς τοῦ Μετοχίου, καὶ τὰς διώρισεν ὡς ὑπηρετρίας πλησίον τῆς ἁγίας γεροντίσσης· ἡ δὲ Ἀργυρὴ, ἥτις ἐφοίτα εἰς τὸ Μετόχιον, βλέπουσα τὰς εἰρημένας Σαμίας γυναῖκας ὅλως νέας καὶ ὡραίας, ἤρξατο νὰ ζηλοφθονῇ· ἐκ τούτου δὲ, συμβαινούσης λογομαχίας, διεδίδοντο τ᾿ ἀνωτέρω εἰς τὸν κόσμον· τούτου ἕνεκα ἀπέβαλε τὴν Ἀργυρὴν ὁ Κύριλλος, διότι ἠδικεῖτο βεβαίως, ἐὰν ἀπέβαλλε τὰς ἓξ ὡραίας Σαμίας, μεθ᾿ ὧν διῆγε βίον εὐχάριστον· τὴν δὲ Ἀργυρὴν ἀπέστειλεν εἰς Ἱερουσαλὴμ (διὰ νὰ μὴ συμβῇ ῥῆξίς τις μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῶν Σαμίων γυναικῶν) ἐπιστάτριαν ἐπὶ τῶν γυναικῶν, αἵτινες ὑπηρέτουν εἰς τὴν Σχολήν. Τότε ὁ σοφὸς Διονύσιος Κλεώπας, ἅμα εἶδεν αὐτὴν, δὲν τὴν ἐδέχθη διὰ πολλοὺς λόγους· πλὴν ὅμως εὗρεν αὐτὴ λαμπρὰν θέσιν. Ὁ δὲ Κύριλλος ἀπέκτησε καὶ μίαν κόρην ἀπὸ τὴν ὡραιοτέραν Σαμίαν, τὴν ὁποίαν ἀνέτρεφε μετὰ τῶν ἄλλων νόθων παιδίων, συνάξας τοιαῦτα ἕως ἕνδεκα, ὅπως μὴ γείνῃ γνωστὸν εἰς τὸν κόσμον τὸ ἀνοσιούργημά του τοῦτο.

Διὰ τῶν προσπαθειῶν λοιπὸν τοῦ Κυρίλλου, ἐλευθερωθέντες οἱ ὀλιγώτερον ἐγκληματίαι τέσσαρες σύζυγοι τῶν Σαμίων γυναικῶν, ἀνεχώρησαν μετ᾿ αὐτῶν εἰς τὴν πατρίδα των, μείνασαι αἱ δύο ἐξ αὐτῶν, μὲ τὴν μίαν τῶν ὁποίων ἀπέκτησεν οὗτος παιδίον ἄῤῥεν, τὸ ὁποῖον ἀπεβίωσε· μὲ τὴν αὐτὴν γυναῖκα ἀκολούθως τέκνον θῆλυ ἀπέκτησεν, ὅπερ ὑπάρχει.

Ἔπειτα ἠλευθέρωσε καὶ τοὺς ἄλλους δύο συζύγους αὐτῶν, ἀλλ᾿ ἐπειδὴ οὗτοι, διὰ λόγους ἀνωτέρους δὲν ἠδύναντο νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν πατρίδα των, τοῖς ἐνοικίασεν οἰκίαν τινὰ πλησίον τοῦ Μετοχίου· τούτων δὲ αἱ σύζυγοι τὴν μὲν ἡμέραν ἤρχοντο εἰς τὸ Μετόχιον, καὶ συνειργάζοντο μὲ

τὴν ἁγίαν γερόντισσαν, τὴν δὲ ἑσπέραν ἀνεχώρουν εἰς τὴν οἰκίαν των. ἀλλ' ἐπειδὴ ταῦτα ἐγένοντο γνωστὰ εἰς τὸν κόσμον, ἔπαυσαν τελευταῖον τὴν ἄνω τάξιν των. Τοσαύτην δὲ ἀδυναμίαν εἶχε καὶ ἀφοσίωσιν πρὸς τὴν ἁγίαν γερόντισσαν, ὥστε καθ' ἑκάστην τὴν σπουδαιοτέραν καὶ καταπείγουσαν ἐργασίαν ἐὰν εἶχε, ἤθελε παραιτήσει αὐτὴν διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν γερόντισσάν του περὶ τὴν 10 ὥραν Τουρκιστί, καὶ τῇ διηγηθῇ ὅλας τὰς ὑποθέσεις τοῦ καταστήματος, ἥτις τὸν ὡδήγει, καθόσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς πατέρας.

Πρὸς δυσμὰς τοῦ Μετοχίου ἔκτισεν ὁ Κύριλλος Παρθεναγωγεῖον, διὰ νὰ βλέπῃ τὰ κοράσια καὶ θωπεύῃ τοὺς μαστοὺς αὐτῶν· τοῦτο παρατηρήσαντες πολλοί, εἰδοποίησαν τοὺς γονεῖς τῶν κορασίων, οἵτινες πικρὰ παράπονα ἔκαμον περὶ τοῦ ἀνοσίου τούτου τρόπου τοῦ Κυρίλλου. Σημειωτέον, ὅτι τὸ ἀνάστημα αὐτοῦ εἶναι κοντόν, οἱ ὀφθαλμοί του γαλανοί, ἡ ῥὶς ὀλίγον κυρτή, ἄγεται καὶ φέρεται ὡς ἡ ἄρκτος, τὸ πρόσωπόν του καθυπερβολὴν χάριεν, ἡ συμπεριφορά του καλλίστη, ἐν ἑνὶ λόγῳ ταμεῖον τῆς ὑποκρισίας καὶ κακοηθείας.

Ἐγράφησαν ταῦτα συλλεχθέντα μετὰ πολλοῦ κόπου καὶ χρόνου διὰ τῶν ἀπαιτουμένων τρανῶν ἀποδείξεων, ὅσας ἠδύνατό τις νὰ λάβῃ παρ' ἀνθρώπων ἀξιοπίστων, οἵτινες ὑπῆρξαν αὐτόπται καὶ αὐτήκοοι.

Ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν Κων/νουπόλει ἐν ἔτει 1859.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΣΥΝΤΟΜΟΣ

τῆς Ἁγίας Γεροντίσσης

ΕΥΦΗΜΙΑΣ,

Πρότερον Εἰρήνης ὀνομαζομένης.

Αὕτη ἐγεννήθη ὑπὸ γονέων πτωχοτάτων ἐν τῷ χωρίῳ Καλονῇ τῆς νήσου Μητυλήνης. Ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ κατ' ἔτος γίνεται πανήγυρις μεγίστη τῇ 15 Αὐγούστου, πρὸς τιμὴν τῆς Θεοτόκου, ἔνθα προσέρχονται πλῆθος χριστιανῶν ἐκ διαφόρωνμερῶν τῆςΜικρᾶς Ἀσίας·εὐλαβείας χάριν εἰς τὴν πανήγυριν ταύτην μετέβη ποτὲ χριστιανός τις εὐλαβὴς καὶ εὐκατάστατος, Στρατῆς ὀνομαζόμενος, μετὰ τῆς συζύγου του, ὅστις ἄτεκνος ὢν ἐζήτησε καὶ εὗρε διὰ μέσου ἐντοπίου τινὸς χριστιανοῦ κοράσιόν τι,Εἰρήνην καλούμενον, ὅπερ υἱοθετήσας παρέλαβε μεθ' ἑαυτοῦ· κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1807 μετὰ τῆς συζύγου του καὶ τοῦ υἱοθετηθέντος κορασίου μετέβησαν εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅπως προσκυνήσωσι τοὺς Ἁγίους τόπους, ὅτε ἡ Εἰρήνη αὕτη ἦτον ἔτι νήπιον.

Ὁ εὐσεβὴς οὗτος χριστιανὸς συνεφώνησε μετὰ τῆς συζύγου του νὰ ἐνοικιάσωσι τὰ κτήματά των ἢ νὰ τὰ πωλήσωσι, καὶ νὰ κατοικήσωσιν εἰς Ἱερουσαλὴμ, ὅπερ καὶ ἐγένετο. Ὅτε δὲ ἡ Εἰρήνη ἦγε τὸ 18 τῆς ἡλικίας αὐτῆς ἔτος, οἱ θετοὶ αὐτῆς γονεῖς εἶχον φθάσει εἰς μακρὸν γῆρας· οὖσα δὲ καὶ ἐκ παιδικῆς ἔτι ἡλικίας οὐχὶ τόσην ἀμέμπτου δια-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

γωγῆς, ὑπεβλέπετο ἕνεκα τῆς μεγάλης αὐτῆς ὡραιότητος ὑπὸ τῶν καλογήρων, εἰς τὰς ἐπιθυμίας τῶν ὁποίων δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐνδώσῃ· διὸ ἅμα ὁ θετὸς αὐτῆς πατὴρ ἀπεβίωσεν ἐγκαταστήσας αὐτὴν κληρονόμον τῶν ἐναπολειφθέντων κτημάτων του, ἀμέσως αὕτη ἀνέδωκε εἰς τὰς αἰτήσεις τῶν καλογήρων ἢ δὴ παραλαβὼν αὐτὴν ὑπὸ τὴν ἑαυτοῦ προστασίαν Ἀρχιμανδρίτης τις ὀνομαζόμενος Βενιαμὶν ταμίας τοῦ καταστήματος τοῦ Ἁγίου Τάφου, εἰς Ἱερουσαλὴμ, εἶχε παρ' αὐτῷ ὀλίγα ἔτη, καθ' ἃ ἐτεκνοποίησεν ἡ Εἰρήνη, ἀποβαλοῦσα τὸ ἔμβρυον, κατὰ τὴν ἐν Ἱερουσαλὴμ συνήθειαν τῶν καλογραίων. Ἀλλ' αὕτη προβλέπουσα τὸ μέλλον τοῦ τότε λύδης, νῦν δὲ Πατριάρχου Κυρίλλου, ὅστις ἐθώπευε ταύτην, ἀπεφάσισε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν Βενιαμὶν καὶ νὰ ἀκολουθήσῃ τὸν Λύδης, Κύριλλον· ὅπως δὲ μὴ οὗτος κατηγορηθῇ ὑπὸ τῶν καλογήρων, δὲν παρέλαβεν αὐτὴν ἀμέσως, ἀλλὰ μετὰ ἓξ μῆνας δι' ἀδείας τῆς ἐπιτροπῆς, ὅστις μετά τινα καιρὸν ἐπροχείρισε ταύτην, μετονομάσας Εὐφημίαν· οὕτω προχειρισθεῖσα Μοναχὴ, ἐστερεώθη εἰς τὸ μοναστήριον καὶ δὲν ἐφοβεῖτο μήπως τὴν ἀποβάλωσι, κατὰ τὸ σύςημα τῶν ἐκεῖ πατέρων, (διότι μόνον ἀξίους Μοναχοὺς ἀποβάλλουν, οὐχὶ δὲ καλογραίας καὶ μάλιστα ὡραίας·) βλέπουσα δὲ τὴν μεγίστην ἀδυναμίαν, τὴν ὁποίαν πρὸς αὐτὴν ἔτρεφεν ὁ γέροντάς της, ἤρξατο νὰ πράττῃ ὅσα ἡ ὀλίγον σεμνὴ αὐτῆς διαγωγὴ τὴν παρεκίνει, ἅπερ περιττὸν κρίνομεν νὰ περγράψωμεν ἐνταῦθα, τὰ σχόντα χώραν καὶ μὲ κοσμικοὺς ἀλλοφύλους.(1) Δὶς συνέλαβον ταύτην ἐπ' αὐτοφώρῳ μέ τινα ὡραῖον Ὀθωμανὸν, τὸ πρῶτον

(1) Ἅπαντα τ' ἀνωτέρω ἐβεβαιώθην παρὰ τοῦ ἀειμνήστου Βηθλεέμ.

εἰς τὰ μνήματα τῶν Κρητῶν, ἐντὸς σπηλαίου τινὸς, ἑνὸς περίπου τετάρτου τῆς ὥρας ἀπέχοντος τῆς Ἱερουσαλὴμ, τὸ δεύτερον εἰς τὸν τάφον τῆς Ξένης μὲ τὸν αὐτὸν Ὀθωμανὸν, ἀλλὰ διὰ τῆς εὐγλωττίας καὶ ἐπιτηδειότητος αὐτῆς κατέπειθε τοὺς πάντας καὶ μάλιστα τοὺς πατέρας, ὅτι ταῦτα δὲν ἦσαν ἀληθῆ.

Ἐντός τοῦ Μοναστηρίου ὁποιονδήποτε καλόγηρον ἔβλεπεν ὡραῖον, παραχρῆμα αὐτὸν διέφθειρε, μετὰ πολλῶν δὲ συνελήφθη ἐπ' αὐτοφώρῳ· ὅσους ὑπωπτεύετο, ὅτι ἠδύναντο νὰ δημοσιεύσωσι τὰς ἐντίμους ταύτας πράξεις αὐτῆς, τούτους ἐρραδιούργει πρὸς τὸν γεροντά της, ἅγιον Λύδης Κύριλλον· εἰς δὲ τὸ συνοδικὸν εἶχε πολλοὺς, οἱ ὁποῖοι στενοχωρούμενοι παρ' αὐτῆς ἠναγκάζοντο ν' ἀναχωρῶσι· μετὰ ταῦτα συνελήφθη ἐπ' αὐτοφώρῳ μέ τινα ἱεροδιάκονον, Ἐπιφάνιον ὀνομαζόμενον, ὅνπερ καὶ ἐξώρισαν, καὶ μέ τινα Μοναχὸν, ὀνομαζόμενον Σάββαν, ὅστις ἐξωρίσθη καὶ οὗτος εἰς τὸ Μοναστήριον τοῦ Ἁγίου Σάββα, ἔνθα καὶ ἀπέθανε. Ταῦτα μοὶ διηγήθη ὁ ἴδιος, διότι εἶχον γνωρίσει αὐτόν.

Μετὰ δὲ τὴν ἀποπομπὴν τοῦ εἰρημένου ἱεροδιακόνου, ὁ ἅγιος Πέτρος ἐφρόντισε καὶ παρέλαβεν ὡς ὑπηρέτην Λαζόν τινα, Δημήτριον καλούμενον, νέον ὡραῖον καὶ εὔρωστον, ὅνπερ διαφθαρέντα ὑπὸ τῆς Εὐφημίας, ἐξώρισαν ἐκεῖθεν· οὗτος ἐλθὼν εἰς Κωνσταντινούπολιν, μετ' ὀλίγον ἐνυμφεύθη νομίμως νέαν τινὰ, μεθ' ἧς ἐτεκνοποίησεν. Ἡ δ' ἁγία γερόντισσα ἅμα μετέβη εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ἔμαθεν, ὅτι ὁ Καλόβουλος εἶνε υἱὸς τοῦ Δημητρίου Λαζοῦ, χάριν αὐτοῦ τοῦ πατρός του, διώρισεν αὐτὸν διδάσκαλον εἰς τὸ Μετόχι, εἰς τὸ σχολεῖον τῶν κορασίων, καὶ ἀκολούθως προεβίβασεν αὐτὸν διορίσασα ἀρχιγραμματέα τοῦ Ἐξάρχου εἰς Βλαχίαν ἐπὶ καλῷ μισθῷ.

Ἀφεθεῖσα δὲ ἀχαλινώτως εἰς τὰς ὀρέξεις αὐτῆς, ἡ Εὐφημία ἔσχεν ἀθεμίτους σχέσεις μὲ τὸν ἀνεψιὸν τοῦ σεβασμίου, ἐναρέτου καὶ πεπαιδευμένου Ἰουὴλ, ἀρχιμανδρίτου, Γιαννούλην, ὅστις διὰ τῶν αὐτῆς ἐνεργειῶν προχειρισθεὶς ἱεροδιάκονος ἐγένετο κατόπιν Μοναχὸς, μετονομασθεὶς Γεράσιμος. Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ ἀρχιμανδρίτης, Ἰουὴλ, πληροφορηθεὶς τὰ συμβαίνοντα μεταξὺ τοῦ ἀνεψιοῦ του καὶ τῆς Εὐφημίας, ἐμπόδιζεν ὅσον ἠδύνατο τὰς μεταξύ των σχέσεις· κατὰ δέ τινα νύκτα ἐγερθεὶς ἐκ τοῦ ὕπνου μετέβη πρὸς τὸ μέρος, ἔνθα διέμενεν ὁ ἀνεψιός του, διὰ νὰ ἴδῃ, ἂν ἐκοιμᾶτο, ὅνπερ μὴ εὑρὼν, ὑπέθεσεν, ὅτι θὰ ἦνε εἰς τοῦ ἁγίου Λύδης, τοῦ ὁποίου τὸ οἴκημα, περιοδεύοντος τότε, ἐφύλαττεν ἡ καλογραῖά του, συμπαραλαβὼν δὲ τὸν τότε Ἅγιον Ναζαρὲτ καὶ μετὰ ταῦτα Βηθλεὲμ, Διονύσιον, τὸν ὁποῖον εἶχε εἰδοποιήσει προλαβόντως περὶ τῶν μετὰ τῆς καλογραίας σχέσεων τοῦ ἀνεψιοῦ του, μετέβησαν ἀμφότεροι ϗ ἐκτύπησαν τὴν θύραν τῆς οἰκίας τοῦ Ἁγίου Λύδης, νῦν δὲ Πατριάρχου Κυρίλλου, καί μετὰ πολύν κρότον, ἤνοιξεν ἡ καλογραῖα τὴν θύραν, φέρουσα τὰ νυκτικά της φορέματα, ἥτις ἐρωτηθεῖσα παρὰ τοῦ ἁγίου Ναζαρὲτ, τί κάμνει, τῷ ἀπεκρίθη ὅτι ἐκοιμᾶτο, ἐρωτηθεῖσα δὲ καὶ αὖθις εἰς ποῖον μέρος ἐκοιμᾶτο, τῷ ἀπήντησεν «ὅτι ἐπειδὴ λείπει ὁ γέροντάς μου, κοιμῶμαι εἰς τὴν κλίνην του» τότε ὁ Ἅγιος Ναζαρὲτ προσῆλθε διὰ νὰ ἴδῃ, ἂν τῷ λέγῃ τὴν ἀλήθειαν, ἀνοίξας δὲ τὴν θύραν τοῦ δωματίου, ἔνθα ἦτον ἡ κλίνη, βλέπει τὸν ἱεροδιάκονον, Γεράσιμον, γυμνὸν καὶ κοιμώμενον εἰς τὴν αὐτὴν κλίνην, ὅπου ἐκοιμᾶτο ἡ γερόντισσα· τότε ἀμέσως τὸν μὲν Γεράσιμον ἐνδυθέντα ἀπέπεμψαν ἐκεῖθεν, τὴν δὲ γερόντισσαν, δαρεῖσαν ὑπὸ τοῦ θυρωροῦ καὶ δύο ὑπηρετῶν, ἀπέστειλαν εἰς τὸ Μοναστήριον τῶν γυναικῶν

τὸ λεγόμενον τῆς Μεγάλης Παναγίας· ἀκολούθως ὁ Ναζαρὲτ προκαλεῖ σύνοδον, εἰς ἣν ἐκθέτει ὅσα συνέβησαν ἀφ' ἑσπέρας, καὶ ἐπιμένει ὥστε ν' ἀποβληθῶσιν αἱ καλογραῖαι ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλὴμ, ἢ τοὐλάχιστον νὰ περιορισθῶσιν εἰς ἓν μοναστήριον, ἀποκλειομένου τοῦ δικαιώματος εἰς τοὺς Μοναχοὺς νὰ ἔχωσιν ὑπηρετρίας κολογραίας, συμφώνως μὲ τοὺς κανόνας τῶν Ἁγίων Συνόδων, καὶ τὰς παραγγελίας τοῦ ἀειμνήστου Δοσιθέου, Πατριάρχου Ἱεροσολύμων, ἀλλ' ἀπέβη ἀδύνατον, ὑπερισχυσάσης τῆς γνώμης τῶν τἀναντία φρονούντων καλογήρων. Ταῦτα ὡς καὶ τὴν κακὴν προαίρεσιν αὐτῶν βλέπων ὁ Ἀρχιμανδρίτης, καὶ μὴ δυνάμενος νὰ ὑποφέρῃ τὸν ἔλεγχον τῆς συνειδήσεως, παρῃτήθη τῆς ἐπιτροπῆς, ὅπερ ὑπερβαλλόντως τοὺς ἐναντίους ηὐχαρίστησεν, οἵτινες, πρὸς ἐκδίκησιν καὶ περιφρόνησιν τοῦ ἐναρέτου τούτου ἀνδρὸς, τὴν νύκτα ἔξωθεν τῆς θύρας τῆς οἰκίας αὐτοῦ ἀνήρτησαν ὁρμαθὸν κεράτων καὶ κοχλίας κενούς (1).

Μετὰ τὴν σκηνὴν ταύτην ἔφθασεν ὁ Ἅγιος Λύδης, νῦν δὲ Πατριάρχης Κύριλλος, ὅστις δελεασθεὶς ἀπὸ τοὺς θελκτικοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς ἁγίας Γεροντίσσης, αὐτὴν μὲν ἐδικαίωσε, κατὰ δὲ τοῦ Ναζαρὲτ ἔπνεεν ἐκδίκησιν, διὰ τὴν ὁποίαν ἔκαμε προσβολὴν εἰς τὴν γερόντισσάν του· ἕνεκα τούτου, ἅμα οὗτος ἀνέβη εἰς τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον, καὶ ὁ τότε Ναζαρὲτ εἶχε προβιβασθῆ Βηθλεὲμ, διὰ μέσου τοῦ ἀειμνήστου Ἀθανασίου, τότε ἡ ἁγία αὕτη γερόντισσα, ἔσπευσε νὰ διερεθίσῃ τὸν γέροντά της, Κύριλλον κατὰ τοῦ Βηθλεὲμ, ὅςις ϗ περιώρισεν αὐτὸν ὥστε νὰ μὴ δύναται

---

(1) Ταῦτα πάντα μοὶ ἐβεβαίωσεν ὁ ἀείμνηστος Βηθλεὲμ, ὁ τότε Ναζαρέτ.

νὰ ἐξέρχηται ἐκτὸς τῆς Βηθλεέμ, ἄνευ τῆς ἀδείας τῆς Αὐτοῦ Μακαριότητος· ὁ δὲ προβιβασμὸς ἢ ὁ ὄλεθρος τῶν πατέρων, ἦτο καὶ εἶνε εἰς τὴν ἐξουσίαν τῆς ἁγίας γεροντίσσης· ἀλλοίμονον δὲ εἰς ἐκεῖνον, ὅστις δὲν ἤθελε συγκατανεύσει εἰς τὰς ἀκολάστους ἐπιθυμίας της, καὶ δὲν ἤθελε τῇ προσφέρει τὸ μεγαλείτερον σέβας. Ἄπειρα εἶνε τὰ θύματα αὐτῆς, ἅπερ κατέστρεψεν ὑλικῶς, καθὼς καὶ ἐκεῖνα, ἅπερ ἐξωλόθρευσεν ἠθικῶς.

Ἀναβὰς, ὡς εἴρηται, εἰς τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον ὁ γέροντάς της, Κύριλλος, ἡ πρώτη φροντὶς αὐτοῦ ἦτο νὰ τῇ κτίσῃ μεγαλοπρεπέστατον παλάτιον, ἐντὸς τῆς Μονῆς, «Μεγάλη Παναγία» πλησίον τοῦ Πατριαρχείου. Εἶχε πάντοτε πλησίον της τὸν Ἱεροδιάκονον, ὡς ὑπασπιστήν της, τὸν ὁποῖον ἐχειροτόνησεν ἱερέα ἡ Αὐτοῦ Μακαριότης, χαριζόμενος αὐτῇ· πλὴν οἱ πατέρες μὴ ὑποφέροντες νὰ βλέπωσι καὶ ταῦτα, ἔπραξαν, ὡς ἀναφέρομεν εἰς τὴν βιογραφίαν τοῦ εἰρημένου Πατριάρχου.

Ὅτε οὗτος ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ μετέβη εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ἀπεκατέστη, ἀμέσως ἔγραψε πρὸς τὴν ἁγίαν γερόντισσάν του, καὶ μετέβη αὐτόσε, ἥτις ἅμα ἐλθοῦσα εἰς τὸ φανάρι, ἀπὸ πολλοὺς ἤκουσεν «Ἰδοὺ ἡ Πατριαρχίνα μὲ στὰ μπινίσια της». (1) Κατόπιν ἀπεφάσισε νὰ κάμῃ ἓν ταξείδιον εἰς τὴν πατρίδα της, Μιτυλήνην, ἐφ' ᾧ τῇ ἐδόθη ἄδεια καὶ πᾶσα συνδρομή· διὸ μεταβᾶσα εἰς Μιτυλήνην εὗρε μικράν τινα ἀνεψιάν της ὡραιτάτην ὀνομαζομένην

(1) Ταῦτα μοὶ διηγήθη ἡ ἰδία μίαν ἡμέραν, ὅτε συνωμιλοῦμεν περὶ καλογραίων, καὶ ὅτι ἐν Κωνσταντινουπόλει οἱ ἄνθρωποι εἶνε ἀσυνείθιστοι νὰ βλέπωσι καλογραίας μὲ ράσα, καὶ ἔκτοτε δὲν ἐφόρεσε ράσα εἰς Κωνσταντινούπολιν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ῥωξάνδραν, τὴν ὁποίαν, ὕπανδρον οὖσαν, πᾶσαν κατέβαλε προσπάθειαν ν' ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὸν σύζυγόν της ἄνευ τινὸς αἰτίας, κατορθώσασα καὶ τὴν ἔκδοσιν διαζυγίου ἀπὸ τοῦ δυστυχοῦς συζύγου της· μετὰ δὲ ταῦτα ἔφερεν αὐτὴν εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὡς δῶρον, πρὸς τὴν Α. Μακαριότητα, μετὰ τῶν δύο τέκνων της, Φωτίου καὶ Νικολάου. ταύτην ἰδοῦσα ἡ Α. Μακαριότης, ἔμεινεν ἄφωνος ἐκ τοῦ ἐξαισίου καὶ ὡραίου τούτου δώρου, τὸ ὁποῖον τῷ ἐπρομήθευσεν ἡ ἁγία γερόντισσά του. Τὴν ἀνεψιάν της ταύτην ἐκράτησε πλησίον του ἡ Α. Μακαριότης ἐπὶ ἓν ἔτος, καὶ ἀκολούθως, κατὰ παρακίνησιν τῆς ἁγίας γεροντίσσης, ἀφῆκε νὰ προσέλθῃ πρὸς τὸν ἀρχιμανδρίτην Γεράσιμον, διὰ νὰ τὴν ἔχῃ ὡς ὑποτακτικήν, ἡ δὲ ἁγία αὕτη γερόντισσα διὰ τὴν χάριν ταύτην ἔχει τὸν ἀρχιμανδρίτην, Γεράσιμον, ὑπὸ τὰς ἀμέσους διαταγάς της, ἐφρόνει δὲ πάντοτε, ὅτι ἤθελε δυνηθῆ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ γέροντός της Κυρίλλου, ν' ἀναβιβάσῃ εἰς τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον τὸν ἀγαπητόν της Γεράσιμον, ἀλλὰ δυστυχῶς, ἀποβιώσαντος τούτου, κατεστράφησαν καὶ ἐναυάγησαν τὰ σχέδιά της. Ἡ δὲ Ῥωξάνδρα, ἕνεκα τῶν πολλῶν φαρμάκων, τὰ ὁποῖα τῇ ἔδιδον πρὸς ἀποβολὴν τῶν ἐμβρύων, (ὅπερ παρὰ τοῖς ἁγιοταφίταις εἶνε ἡ μεγαλειτέρα ἀρετή,) σπουδαίως ἠσθένησε κατὰ τὴν μήτραν, τῶν δὲ ἀναριθμήτων φαρμάκων καὶ ἐξόδων μὴ ἐπενεγκότων οὐδεμίαν εἰς αὐτὴν θεραπείαν, ἀπεφάσισαν νὰ τὴν στείλωσιν εἰς τὴν Εὐρώπην· ἀλλὰ διαβαίνουσα διὰ τῆς Σύρου, ἀπεβίωσεν ἐκεῖσε ἐντὸς Λοιμοκαθαρτηρίου· ὅπερ εἶνε πασίγνωστον, ὡς ἀνέφερον αἱ Ἑλληνικαὶ ἐφημερίδες.

Μετὰ τὸν θάνατον τῆς ἀνεψιᾶς της, Ῥωξάνδρας, βλέ-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

πουσα ἡ ἁγία γερόντισσα ὅτι ἡ Α. Μακαριότης, ὁ Κύριλλος, δὲν εὐχαριστεῖται ἀπὸ αὐτὴν, ἤρχισε νὰ προσλαμβάνῃ ὡς ὑπηρετρίας νέας παρθένους, ὅπως προσφέρῃ αὐτὰς πρὸς αὐτὸν, ποιήσασα ἔναρξιν ἀπὸ τὴν σύζυγον τοῦ Πέτρου μαγείρου, τὴν ὁποίαν ἅμα εἶδεν ὅτι ἔμεινεν ἔγκυος, ἀπεφάσισε νὰ ὑπανδρεύσῃ μὲ τὸν Ἱεροσολυμίτην Πέτρον μάγειρον, ἀλλὰ μετὰ μεγίστης δυσαρεσκείας της ἡ ἁγία γερόντισσα ἔπραξε τοῦτο, διότι ὁ Πέτρος οὗτος ἦτον ἐκεῖνος, ὅστις τὴν εὐχαρίστει εἰς τὰς ἀκορέστους ὀρέξεις της. ὅθεν ταύτην τὴν νέαν ἐπροίκισαν μὲ ἄφθονα δῶρα, ὑποσχεθέντες νὰ διορίσωσι τὸν νέον σύζυγόν της, Πέτρον, οἰκονόμον καὶ φροντιστὴν τοῦ Μετοχίου· ἅμα δὲ τὸν κατέπεισαν πάραυτα τὸν ἐστεφάνωσεν ὁ ἀνεψιός της Φώτιος ἱεροδιάκονος, μὲ τὴν εἰρημένην κυρίαν· ἡ δὲ ἁγία γερόντισσα ἐνήργησε ἔπειτα νὰ παυθῇ ὁ Ἰωαννίκιος Λαζός, Ἡγούμενος τοῦ εἰς τὸν κρημνὸν τῆς Χάλκης κειμένου Μοναστηρίου, ὁ ἐνάρετος οὗτος ἄνθρωπος, ὅστις ἐπὶ 40 ἔτη ὑπηρέτησεν εἰς τὸ κατάστημα τοῦ Ἁγίου Τάφου καὶ πρὸς ἡσυχίαν του κατὰ τὸ γῆρας αὐτοῦ εἶχε ζητήσει τὸ Μοναστήριον τοῦτο, καὶ ἀντ' αὐτοῦ διὰ διαφόρων ῥᾳδιουργιῶν νὰ διορισθῇ Ἡγούμενος τοῦ ἄνω Μοναστηρίου ὁ ἐν λόγῳ [redacted].

ΤΕΛΟΣ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
007000022257